

Felsőoktatási nemzetköziesítési törekvések

A Tempus Közalapítvány által koordinált tevékenységek
a Campus Hungary Programban 2012–2015

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

FELSŐOKTATÁSI NEMZETKÖZIESÍTÉSI TÖREKVÉSEK

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÁLTAL KOORDINÁLT TEVÉKENYSÉGEK

A CAMPUS HUNGARY PROGRAMBAN 2012–2015

Impresszum

Felelős szerkesztő: Dobos Gábor

Kiadványszerkesztő: Csordás Kata

A kötet szerzői: Kisbáró Edina, Kovács István Vilmos, dr Kovács Laura, Mester-Takács Tímea, Mészáros Gabriella, Somoskői György

Kiadja: Tempus Közalapítvány, 2015

A kiadásért felel: Tordai Péter, igazgató

Nyomdai kivitelezés: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

Tempus Közalapítvány

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 508.

Infóvonal: (+36 1) 237-1320

Email: info@tpf.hu

Internet: www.tka.hu

Készült a Campus Hungary TÁMOP-4.2.4.B/2-11/1-2012-0001 projekt keretében.

TARTALOM

ELŐSZÓ	5
MINŐSÉGFEJLESZTÉS AZ ALAPOKTÓL –	
KÉPZÉSEK A FELSŐOKTATÁSBAN	7
Képzési célok a szolgáltatásfejlesztés jegyében	7
Tudásbank és képzőhálózat	9
Eredmények és résztvevői vélemények	10
NEMZETKÖZIESÍTÉSI TANÚSÍTÁSI ELJÁRÁSOK	13
Kutatási megállapítás.....	13
Nemzetköziesítési tanúsítási eljárás	13
Az auditok előkészítése	13
Célok, mozgatórugók.....	14
Az auditálás folyamata	15
Tematikus fókuszok	16
Koordináció	16
Problématerületek.....	17
Célországok	18
Multikulturális lehetőségek és kihívások.....	19
A hallgatói részvétel a nemzetköziesedés erősítésében.....	19
Nemzetközi marketing és toborzás	19
NEMZETKÖZI MEGJELENÉSEK	21
EAIE	21
NAFSA.....	23
APAIE	25

EHEF	29
Latin-Amerika	33
Kazahsztán.....	35
Azerbajdzsán.....	37
Tapasztalatok	39
PEER LEARNING ACTIVITY – SZAKMAI MŰHELYSOROZAT	41
Kutatási megállapítás.....	41
Tevékenységek.....	41
PLA 1: A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítési minősítése	41
PLA 2: Minőségbiztosítási szakértői műhely	42
PLA 3: Minőségfejlesztés a felsőoktatásban az európai kreditátviteli rendszer alkalmazásán keresztül.....	43
PLA 4: Közös képzések Magyarországon.....	45
PLA 5: Minőségfejlesztés a felsőoktatásban – Idegen nyelvű képzések.....	46
HALLGATÓKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK.....	47
Ösztöndíjas börszék.....	47
Fesztiválokra való megjelenések.....	50
Hallgatói tréningek	52
Mobilitási óra – külföld, ösztöndíj, élmény.....	55
KIADVÁNYOK, HONLAP	59

ELŐSZÓ

A felsőoktatású nemzetköziesedése jól ismert, globális jelenség: dinamikusan nő világszer- te a nemzetközi hallgatók száma, erősödik a felsőoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködés, a képzési szerkezet vonatkozásában egyfajta harmonizáció zajlik, nemzetközi és nemzeti szinten is célszámokat tűznek ki a nemzetközi részképzések vonatkozásában.

2011 nyarán a magyar kormány elfogadott egy előterjesztést a felsőoktatás nemzet- köziesítésének támogatásáról, lényegében a Campus Hungary program elindításáról. A kö- vetkező évben ennek nyomán indult TÁMOP forrásból két kiemelt projekt a Balassi Intézet konzorciumvezetői szerepével és a Tempus Közalapítvány részvételével. Jelen kötet a Tem- pus Közalapítvány által a konvergencia régiók vonatkozásában megvalósított tevékenysé- gekről ad számot.

Az érintett minisztériumok döntése alapján kialakult konzorciumi munkamegosztás sze- rint a Tempus Közalapítvány a felsőoktatási intézmények szakmai támogatásával kapcso- latos feladatokat látott el: segítette az egyetemek nemzetközi megjelenését a jól ismert, nagy oktatási vásárokon; szakmai műhelyeket szervezett a nemzetköziesítés különböző témaköreiben neves nemzetközi és hazai szakértők bevonásával a jó gyakorlatok megis- mertetése és értékelése, a közös kihívásokra adandó megfelelő válaszok megfogalmazása céljából; az oktatók és az egyetemi munkatársak számára szervezett képzésekkel erősítette a felsőoktatási intézmények hallgató vonzó képességét és az idegen nyelvű képzések le- folytatását; hallgatói tréningekkel növelte a mobilitás iránti motivációt és a mobilitásra való felkészültséget; kutatásokkal és adatbázisok létrehozásával támogatta a szakpolitikai kezdeményezéseket. A nemzetközi szakértők bevonásával kifejlesztett, de a hazai kontex- tushoz és igényekhez igazított nemzetköziesítési auditok átfogó képet adtak az egyetemi vezetésnek arról, hogy hol tart az intézményük a nemzetköziesítés folyamatában.

A projekt megvalósítása során a Tempus Közalapítvány nagy mértékben támaszkodott a felsőoktatási intézményekkel a megelőző, közel két évtizedben kialakított együttműkö- désekre. A projekt egyik legfontosabb eredménye ezen kapcsolatrendszer elmélyülése és kiszélesedése, új szakmai területekre való kiterjesztése.

A projekt eredményessége elsősorban annak volt köszönhető, hogy a nemzetközi tren- dekkal összhangban itthon is kiemelt figyelmet kapott a felsőoktatás nemzetköziesítése, az intézmények növekvő aktivitását és kezdeményezőképességét a kormányzati elkötelezett- ség és jelentős pénzügyi támogatás segítette.

Bár a projekt a nyár végével lezárul, már előkészítés alatt áll a folytatás. Az EFOP forrás- ból finanszírozandó, Campus Mundi elnevezésű kiemelt projekt megvalósítására a Tempus Közalapítvány kapott felkérést. A jelenlegi célkitűzések megmaradnak, igaz, a tevékenysé- geken belül jelentősen módosulnak a hangsúlyok: meghatározó fontosságúvá válik a fel- sőoktatás nemzetköziesítését segítő további programokkal, így az Erasmus+ programmal vagy a Stipendium Hungaricum programmal való szinergiák kihasználása (a hosszabb távú kreditmobilitás előtérbe állítása, a felsőoktatási intézmények szerepének növelése, a ma- gyar felsőoktatás egységes nemzetközi marketingje, a korábbi ösztöndíjasok Alumni háló- zatainak támogatása).

A jelen kötetben az elmúlt három év szakmai munkájának legfontosabb eredményeit szeretnénk bemutatni. Ezúton is köszönetet szeretnénk mondani hazai és nemzetközi part- nereinknek az együttműködésért, és őszintén reméljük, hogy a közös munka az új projekt- ben is folytatódhat.

*Tordai Péter
igazgató*

MINŐSÉGFEJLESZTÉS AZ ALAPOKTÓL – KÉPZÉSEK A FELSŐOKTATÁSBAN

EU felsőoktatási angol, felsőoktatási marketing, interkulturalitás, honlapfejlesztés – négy témakörben szervezett ingyenes képzéseket a Tempus Közalapítvány a felsőoktatásban dolgozók és oktatók számára. A Közalapítvány az Európai Bizottság megbízásából 2000 óta végez felnőttképzési tevékenységet, ezt kiegészítve a Campus Hungary program keretében vált lehetővé, hogy a több mint egy évtizedes tapasztalatot követően regionális képzések szervezésével járuljon hozzá a felsőoktatás szolgáltatás- és minőségfejlesztéséhez.

KÉPZÉSI CÉLOK A SZOLGÁLTATÁSFEJLESZTÉS JEGYÉBEN

A Campus Hungary keretében szervezett képzések egy része a hat magyarországi régió valamely nagyvárosában folyt, ahol a felsőoktatásban dolgozók szinte helyben vehettek részt a foglalkozásokon. Legtöbbször egy-egy régiós felsőoktatási intézmény adott otthont a négy napos, intenzív képzéseknek. A részvétel díjmentes volt, annak költségeit a Campus Hungary konvergencia régiók fejlesztését megcélzó projektje állta. A régiós képzések másik kiemelt célja volt, hogy a centralizált, főváros központú felsőoktatást kimozdítsa, és szakmai, anyagi támogatást nyújtson a régiókban működő intézmények számára.

A külföldi hallgatókat érintő szolgáltatásfejlesztés a minőségbiztosítás fontos része. Azok a dolgozók, oktatók, akik napi szinten kapcsolatba kerülnek a beérkező diákokkal, nagyban meghatározzák, hogy milyen élménnyel, tudással és elégedettséggel távoznak a tanulók. A szolgáltatásfejlesztés egyik alapja a nyelvtudás, a felsőoktatásban és az Európai Unió által a felsőoktatás területén használt, angol nyelvű kifejezések és fogalmak ismerete és rendszeres használata. Kiemelt szerepe van az intézmény marketingkommunikációjában, hallgatótoborzásában is. Az intézmény nemzetközi megjelenésének hatékonysága a felsőoktatási marketing módszereinek ismeretével, megfelelő használatával növelhető, és ezáltal egy meglévő nemzetközi stratégia megtámogatható. A már megnyert külföldi hallgatók beilleszkedésének fontos feltétele a nemzetközi osztályokon dolgozók és oktatók nyitottsága, interkulturális „befogadóképessége”. Az interkulturális érzékenyítésnek a nyelvi megalapozás mellett jelentős szerepe van a szolgáltatásfejlesztésben. Az intézmény által nyújtott szolgáltatások módja ugyanis minősíti magát a szolgáltatást, és visszahat arra. A nemzetközi profil kialakításához és a külföldi hallgatók megfelelő informálásához elengedhetetlen az intézmény online megjelenése, azaz egy folyamatosan frissülő és könnyen használható felület kialakítása és fenntartása. A fenntarthatósághoz olyan dolgozókra van szükség, akik nem csupán a felületkezeléshez, hanem a megfelelő tartalom kialakításához is értenek.

Mindezen szempontok mentén alakult ki az a képzési profil, amelynek keretében 2013 február–2014 augusztus között **hat régióban**, négy témakörben – EU felsőoktatási angol, felsőoktatási marketing, interkulturalitás, honlapfejlesztés – régióként 5, összesen **30 képzést** bonyolított le a Közalapítvány. A képzések során **közel félezer felsőoktatásban dolgozó és oktató munkatárs** továbbképzése valósult meg. A 30 órás foglalkozásokon legfeljebb 30 fős csoportok tréningyszerű keretek között, újszerű oktatási módszerek segítségével mélyültek el a felsőoktatás szolgáltatásfejlesztésének valamely kiemelt témakörében.

A Tempus Közalapítvány külföldi hallgatók véleményét összesítő kutatásában¹ felmerül a külföldi hallgatók integrációjának kérdése, amely érinti mind a munkatársi, nemzetközi osztályokon dolgozó személyzetet, mind az oktatókat. A kutatásból ugyanis kiderül, hogy a Magyarországon tanuló diákok számára fontos szempont, hogy a magyar hallgatókkal közösen vegyenek részt programokon és a kurzusokon. Ennek a lehetőségét segítették a Campus Hungary képzései, hozzájárulva ahhoz, hogy a külföldi hallgató – magyar felsőoktatási intézménybe kerülésétől a kurzusok elvégzéséig – integráltan vegyen részt a hallgatói életben, a nemzetközi irodák angolul megfelelően beszélő munkatársaival, illetve oktatókkal találkozzon. A képzések során a nyelvi korlátok megszüntetése és az interkulturális érzékenység alapvető szempontnak bizonyult a külföldi hallgatói lét megkönnyítésére.

A kutatás számos kiváló javaslattal szolgált az intézmények nemzetközi szolgáltatásfejlesztésére vonatkozóan, amelyek megtalálhatóak a képzések céljai között is. Többek között a következő szempontok is:

- Előzetes információk növelése az intézményi honlapon és a tájékoztató anyagokban, mely a honlapfejlesztés és a marketingkommunikáció képzésnek egyaránt fontos eleme.
- Az oktatási színvonal javítása elsősorban online eszközök használatának növelésével, a külföldi hallgatók, oktatók ez irányú képzésével, amely célokra irányult a honlapfejlesztési képzésünk.
- Az Erasmus program „vakáció” jellegű percepciójának csökkentése, egyensúly megtartása, szem előtt tartva a hallgatók utazási és szórakozási igényeit is, amelyhez az Interkulturális képzés nagyban hozzájárult.
- Intézményi kommunikáció a külföldi intézmények oktatói és tanszékei (mint fő információforrások) felé, amelyet megfogalmazott a felsőoktatási marketing képzés is.
- Az oktatói angolnyelv-tudás fejlesztésében az EU felsőoktatási angol adott lehetőséget.

¹ Dr Malota Erzsébet (2014): A hazánkban tanuló külföldi cserehallgatók véleménye Magyarországról és magyarországi tanulmányairól, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 2. kötet, Tempus Közalapítvány, Budapest

TUDÁSBANK ÉS KÉPZŐHÁLÓZAT

A képzések szervezésekor a Tempus Közalapítvány egyik kiemelt célja volt, hogy a szakmai tudást és a meglévő tapasztalatokat közös platformra helyezze, és tudásbankként megőrizze, valamint továbbítsa. A képzések menete is követte a tudáselosztás elvét. A régiós foglalkozásokat megelőzően a Közalapítvány által megbízott szakértők kidolgozták a tananyagot, majd a régióban kiválasztott képzők egy központi képzésben részesültek, mely során tovább csiszolódott az a háttéranyag, amely alapul szolgált minden régiós képzéshez. A jó gyakorlatok és szakmai tapasztalatok megosztása, a feladatok megvitatása hozzájárult egy magyarországi képzőhálózat kialakulásához is. A szakmai fórumként is működő felkészítő képzést követően az egyes régióban azonos tananyag alapján valósultak meg az egyes képzések.

EU angol szaknyelvi képzés

A résztvevőket elsősorban az uniós és felsőoktatási szaknyelv tudatos használatára készítette fel mind írásban, mind szóban. Célja volt, hogy a résztvevők a képzést követően a külföldi hallgatókkal, vendégekkel magabiztosan kommunikáljanak angol nyelven, hivatalos és kötetlen szituációkban egyaránt. Két célcsoportnak indultak képzések: adminisztratív munkatársaknak, valamint oktatóknak, doktoranduszoknak.

Interkulturális képzés

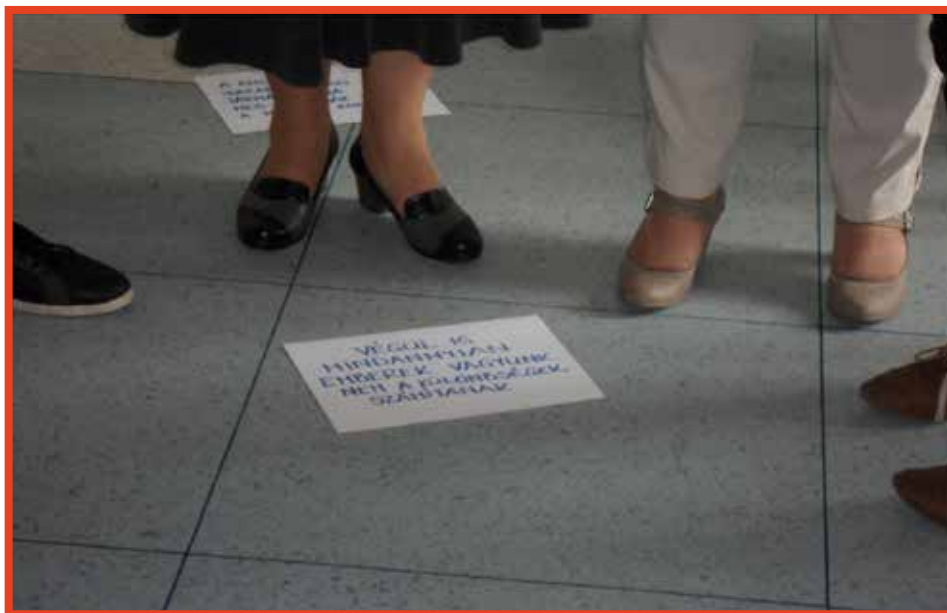
Interaktív képzés, mely olyan készségek és képességek kialakítását, valamint elmélyítését tette lehetővé, melyek segítségével a felsőoktatásban dolgozó munkatársak megkönnyítik a külföldi hallgatók magyarországi beilleszkedését. Elméleti ismereteken és gyakorlati, úgynevezett sajátélményen keresztül fejlesztette a résztvevők szenzitivitását a kulturális, szocializációs és egyéb különbségek, sajátosságok iránt.

Nemzetközi felsőoktatási marketing képzés

A felsőoktatási nemzetközi marketing témában hatékony elméleti és gyakorlati tudást nyújtó és jó gyakorlatokat bemutató képzés. A kurzus során a résztvevők megismerkedtek a felsőoktatást érintő nemzetközi trendekkel, tudásalapot kaptak arra, hogy közreműköd-hessenek intézményük nemzetközi marketingstratégiájának kidolgozásában, illetve annak gyakorlati alkalmazására az intézmény nemzetköziesítése és a külföldi hallgatók számának növelése céljából.

Honlapkezelési és honlapfejlesztési ismeretek

A résztvevők olyan webfejlesztési ismereteket sajátítottak el, melyek segítségével a hazai felsőoktatási intézmények nemzetközi honlapjait naprakésszé, könnyen kezelhetővé és kereshetővé tudják alakítani. A képzés céljaként fogalmazódott meg, hogy a hazai oktatás iránt érdeklődő külföldi hallgatók releváns információkhoz jussanak, ezzel is szolgálva a külföldi hallgatók toborzását az egyetem által kínált idegen nyelvű programokra és kurzusokra, valamint elősegítve a felsőoktatási intézmény nemzetköziesedését.

EREDMÉNYEK ÉS RÉSZTVEVŐI VÉLEMÉNYEK

Összességében a képzésekről pozitívan számoltak be a régiókban részt vevő intézményi munkatársak, oktatók. A visszajelzések alapján a képzések átlagosan 90%-os elégedettségi szintet értek el. Mindegyik képzés esetében a résztvevők közel 100%-a ajánlaná a kurzust másnak is.

A legnépszerűbb képzésnek az EU angol képzés bizonyult, résztvevői szemmel a szak-
szókinccs használata mellett a magabiztos kommunikációra is sarkallt: „Megtanított a munkánkhoz szükséges szakszavak pontos használatára. Nagyobb önbizalmat érzünk majd a

külföldiekkel történő kapcsolatfelvétel során. Nagyon sok lexikai háttértudást kaptunk." Mások az EU működéséről kapott információkat tartották fontosnak, mely beépíthető, hasznosítható tudásnak bizonyult: „Áttekintő ismereteket kaptunk az Európai Unió szerkezetéről és működéséről. Nagyon hasznos szókincshez jutottunk a tanulmányi ügyekkel kapcsolatos témákban. A kapott ismeretek életszerűek, napi szinten hasznosíthatók.” (Dél-Alföld)

A Honlapfejlesztés képzés szintén hiánypótlónak bizonyult, mind bizonyos számítógépes ismeretek, mind az online kommunikáció terén. A munkatársak, intézményi feladataik ellátása során használható tudás mellett, általános képet kaptak az online világról: „Átfogó képet, mindennapokban használható tudást, látásmódot adott a weblapokkal kapcsolatban.” Ugyanakkor a minőségi információra és kommunikációra tanított: „Mélyebb tematikai, minőségi igényeket támasztott egy-egy honlap megjelenésével, felépítésével kapcsolatban.” (Dél-Dunántúl)

A Felsőoktatási marketing képzés specifikus ismereteket adott szűkebb körben dolgozó munkatársaknak, elsősorban a nemzetközi osztályokon tevékenykedő intézményi dolgozóknak. A képzések többek számára szemléletváltást is jelentett: „A marketing nem egy költség, hanem egy fontos befektetés egyetemünk számára. Az intézmény nemzetközi marketingje révén nagyobb ismertségre és elismertségre tehet szert. A külföldi hallgatók számára vonzóvá lehet tenni az intézményt.” A kiemelt pozitívumok között szerepel a képzés gyakorlatorientáltsága is: „Az tetszett a legjobban, hogy minden tanult elemnél kitértünk intézményünk sajátosságaira, így az elmélet rögtön gyakorlat lett.” (Észak-Magyarország)

Az Interkulturális képzés úttörő jelleggel indult, ugyanis csekély lehetőség áll a munkatársak rendelkezésére kevésbé gyakorlatorientált és megfogható tematikájú képzéseken részt venni. Mégis a képzések azzal a felismeréssel zárultak, hogy az interkulturális ismeretek elengedhetetlenek azon kollégák számára, akik érintkeznek a külföldi hallgatókkal: „A munkakörnyezetből kiragadva sikerült megismernem a kollégáimat. Játékos, barátságos társaságban boncolgattunk provokatív témákat, megnyíltunk egymás előtt. Engem elsősorban a mentoroktól tanult metódusok fogtak meg, melyek segíthetnek boldogulni a más kultúrákból érkezőkkel való találkozások során.” (Közép-Dunántúl)

Képzéseinken részt vevő intézmények:

Debreceni Egyetem
Dunaújvárosi Főiskola
Eszterházy Károly Főiskola
Kaposvári Egyetem
Károly Róbert Főiskola
Kecskeméti Főiskola
Miskolci Egyetem
Nyíregyházi Főiskola
Nyugat-magyarországi Egyetem
Pannon Egyetem
Pécsi Tudományegyetem
Széchenyi István Egyetem
Szegedi Tudományegyetem
Szolnoki Főiskola

A RÉGIÓS KÉPZÉSEK SZÁMOKBAN

Összesen:

30 képzés 6 régióban

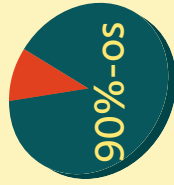
492 felsőoktatási intézményi munkatárs vett részt képzéseinken

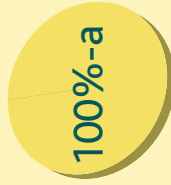
14 magyar felsőoktatási intézményből

A résztvevői visszajelzések alapján:

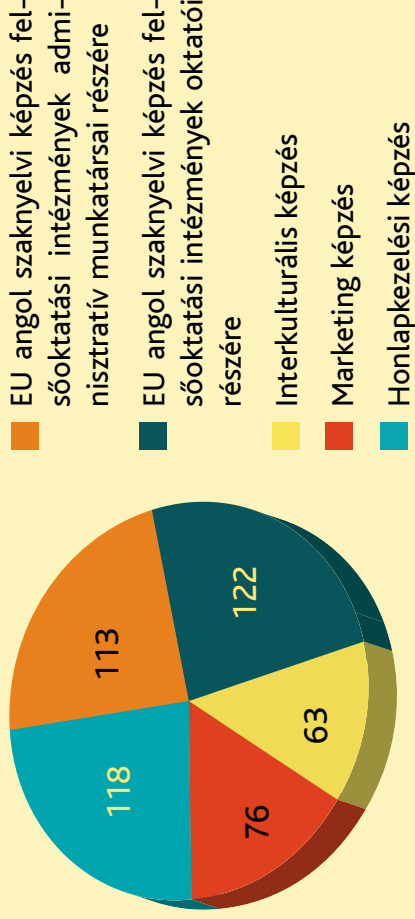
a képzések átlagosan

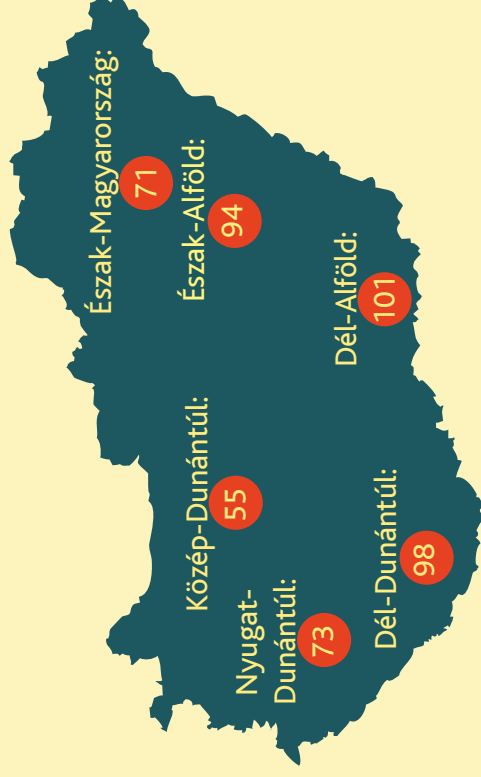
a résztvevők közel

Résztvevők száma képzési típusonként:

Résztvevők száma régióinként

NEMZETKÖZI MEGJELENÉSEK

„Ami a Magyarországi trendeket illeti, a bejövő hallgatók 42%-a még mindig a szomszédos országokból érkezik, de növekszik, és már egyötödöt tesz ki Ázsia aránya. Legnagyobb lemaradást a hatalmas kínai piac kiaknázatlansága jelenti, illetve a dinamikus vietnámi piacon lehetne megtöbbszörözni a részesedésünket, ha átfogó stratégia készülne.”¹

A Tempus Közalapítvány egyik kiemelt célja, hogy támogassa a magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi oktatási együttműködéseinek élénkítését, hatékonyságának növelését, új kapcsolatok kialakítását annak érdekében, hogy hosszú távon minél több külföldi hallgató szerezzon diplomát magyarországi felsőoktatási intézményekben. A külföldi megjelenések elengedhetetlen részét képezik a „nemzetköziesítés” folyamatának, amelyen keresztül a magyar felsőoktatás vonzóbbá és versenyképesebbé válhat, megalapozhatja külföldi kapcsolatrendszerét, növelheti beérkező és kiutazó hallgatóinak számát.

A fenti cél elérésére a TKA számos megjelenési lehetőséget biztosított európai, valamint tengerentúli intézményi és hallgatói vásárokon, szakmai konferenciákon, összesen 20 felsőoktatási intézmény számára. A magyar felsőoktatás egészének láthatósága szempontjából is nagy előny, hogy az alkalmanként tíz-tizenöt intézményt magába foglaló, egységes arculattal rendelkező magyar pavilon látványosan és vonzóan jelenhetett meg a kiállításokon. A rendezvényeken a Magyar Rektori Konferencia (MRK) képviselői is részt vettek. A TKA a szakmai kapcsolatok erősebbé tétele és a lehetséges együttműködési területek feltérképezése céljából nemzetköziesítés és minőségfejlesztés témakörben műhelymunkákat, valamint intézménylátogatásokat is szervezett.

A felsőoktatási kiállításokon a Közalapítvány tájékoztatta az érdeklődőket a lehetőségekről, érdeklődésüknek megfelelően irányította őket a felsőoktatási intézményekhez, általános információkat nyújtott Magyarországról, valamint Magyarországot bemutató előadásokat tartott, melyeket egy-egy alkalommal több százan hallgattak meg.

Az elmúlt három évben a következő felsőoktatási kiállításokon mutatkoztak be a magyar felsőoktatási intézmények:

EAIE

Az 1989-ben alapított, Amszterdami székhelyű EAIE „European Association for International Education” non-profit szervezet célja az európai felsőoktatási intézmények „nemzetközivé válásának” elősegítése, valamint a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozók (oktatók, kutatók és adminisztratív dolgozók) ismereteinek bővítése a nemzetközi felsőoktatás területén. A szervezet 1989-óta rendezi meg minden évben Európa legnagyobb nemzetközi felsőoktatással foglalkozó konferenciáját és vásárát, amellyel több ezer, oktatási együttműködések terén jártas szakember számára biztosít lehetőséget a tapasztalatcserére.

¹ Berács József, Bander Katalin, Hubert József, Nagy Gábor (2014): A magyar felsőoktatás nemzetközi versenyképességének néhány tényezője a globális és regionális mobilitás tükrében, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 1. kötet, Tempus Közalapítvány, 6. o.

2013, Isztambul

A Tempus Közalapítvány 2013. szeptember 10-13. között vett részt Isztambulban a 25. EAIE konferencián. A több mint 4500 fős rendezvényen 86 ország képviseltette magát. Az intézmények mindegyike naponta két órában, váltásban tartott fogadóórát a Campus Hungary standon, amelyet a meglévő kapcsolatok továbbfejlesztésére és újak kiépítésére használtak komoly sikerrel.

Résztevő intézmények:

Budapesti Gazdasági Főiskola, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Kaposvári Egyetem, Óbudai Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem, Dunaújvárosi Főiskola

2014, Prága

A 2014-es évben az EAIE szervezet éves konferenciájának és kiállításának Prága adott otthont, amelyen a Tempus Közalapítvány 11 magyar felsőoktatási intézmény, valamint a Magyar Rektori Konferencia képviselőivel vett részt. A felsőoktatási intézményeknek egy közös, 27 m²-es stand állt rendelkezésére.

A rendezvényen több mint 5000 résztvevő és megközelítőleg 200 kiállító jelent meg a világ minden pontjáról, összesen 90 országból. A Tempus Közalapítvány által második alkalommal biztosított Campus Hungary standon mutatkozhattak be a magyar felsőoktatás képviselői. A magyar intézmények és a Magyar Rektori Konferencia delegáltjai tárgyalásokat és találkozót bonyolítottak le a helyszínen, melyek során egyrészt meglévő kapcsolataikat erősíthették, másrészt új kapcsolatok kialakítására nyílt lehetőségük a hallgató- és oktatócsere, tudományos együttműködések, illetve a közös képzési programok területén.

A 2014-es évben a Tempus Közalapítvány először tett javaslatot poszterszekción történő előadás megtartására, amelyet az értékelő bizottság elfogadott. A „Support System for Institutional Development and International Strategising” címet viselő poszter a Campus Hungary projekt keretében zajló, magyar felsőoktatási intézmények nemzetköziesedését célzó tevékenységeket ábrázolta.

V4 Fogadás – „Central European Reception”

A Tempus Közalapítvány a közép-európai részvétel hangsúlyosabb megjelenésének biztosítása érdekében a cseh, lengyel és szlovák nemzeti irodákkal közös fogadás szervezését kezdeményezte. Az állófogadás célja a nemzeti irodákkal² meglévő együttműködés szorosabbra fűzése, a közép-európai térség felsőoktatási intézményeinek hangsúlyosabb képviselése, valamint a meghívott intézmények közötti kapcsolatépítés lehetőségének biztosítása volt. A fogadás, amelyen megközelítőleg 100 résztvevő jelent meg, nagy sikerrel zárult.

Résztvevő intézmények:

Szegedi Tudományegyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem, Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Kaposvári Egyetem, Szolnoki Főiskola, Óbudai Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Szent István Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem

NAFSA

A NAFSA, azaz az Association of International Educators³ szervezet a világ legnagyobb szabású oktatási vásárainak egyikeként minden évben, az Egyesült Államok más-más államában megrendezésre kerülő konferencia és felsőoktatási kiállítás. A Tempus Közalapítvány célja a megjelenéssel az volt, hogy ismertebbé, vonzóbbá tegyünk a magyar felsőoktatást az amerikai felsőoktatás piacán, valamint ösztönözzük a magyar és egyesült államokbeli felsőoktatási együttműködések.

² Lengyel részről a Tudományos és Felsőoktatási Minisztérium kapcsolódott be a megvalósításba. A társszervezők: Centre for International Cooperation in Education (Czech Republic), Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Poland, Slovak Academic Association for International Cooperation.

³ Az 1948-ban alapított szervezet eredeti neve National Association of Foreign Student Advisers (NAFSA), amelyet 1990-ben módosítottak a jelenlegi elnevezésre: Association of International Educators.

2014, San Diego

A nagy volumenű rendezvény a 2014-es évben a „Pathways to Global Competence” címet kapta, melynek keretében a különböző felsőoktatási intézmények képviselői, a felsőoktatási szakértők, illetve a hallgatói és intézményi szolgáltatásokat nyújtó szervezetek képviselői (pl. ügynöki hálózatok, diplomaelismeréssel foglalkozó szervezetek, utazással, szállással és biztosítással foglalkozó hallgatói szolgál-

tatások stb.) vitathatták meg egymással a felsőoktatás globalizációs trendjeit és stratégiáit. Emellett értékelhették annak eddigi eredményeit, valamint programokat és szolgáltatásokat dolgozhattak ki a globális készségek és ismeretek fejlesztésére.

2014-ben a NAFSA éves konferenciájának és kiállításának San Diego adott otthont, amelyen a Tempus Közalapítvány 7 magyar felsőoktatási intézmény valamint a Magyar Rektori Konferencia képviselőivel vett részt.

A kiállításon több mint 10 000 résztvevő, közel 4200 intézmény jelent meg a világ minden pontjáról, összesen 89 országból. Ebben az évben először volt lehetősége a magyarországi felsőoktatási intézményeknek közös standdal jelen lenni a NAFSA rendezvényén. A Tempus Közalapítvány által biztosított Study in Hungary standon mutatkozhattak be a magyar felsőoktatás képviselői.

Résztvevő intézmények:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem, Debreceni Egyetem, Magyar Rektori Konferencia, Tempus Közalapítvány

2015, Boston

A Tempus Közalapítvány vezetésével második alkalommal vehetett részt egy neves felsőoktatási intézményekből, a Magyar Rektori Konferencia valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselőiből álló delegáció, a 2015. május 24-29. között Bostonban megrendezett felsőoktatási kiállításon. A „New horizons in international education” címet viselő konferencián és kiállításon 7 magyar felsőoktatási intézmény kapott lehetőséget a bemutatkozásra.

Résztevő intézmények:

Óbudai Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Pécsi Tudományegyetem, Eötvös József Főiskola, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem, Tomori Pál Főiskola

APAIE

Az APAIE⁴ konferencia és kiállítás az egyik legkiválóbb fórum az ázsiai és csendes-óceáni térségben, mely alkalmat biztosít a világ minden tájáról érkező felsőoktatási intézmények képviselői és oktatási szakértői számára a találkozásra és az új nemzetközi oktatási trendek megismerésére.

⁴ Asia-Pacific Association for International Education

2014, Szöul

A 2014-es évben az APAIE éves konferenciájának és kiállításának Szöul adott otthont, amelyen a Tempus Közalapítvány 10 magyar felsőoktatási intézmény képviselőjével vett részt.

A 9. APAIE konferenciát 2014. március 17-20. között rendezték meg 14 dél-koreai egyetem közreműködésével, „határokon átnyúló együttműködések ázsiai intézményekkel” témában. Az előadások mellett legalább annyira fontos szakmai eleme volt a konferenciának a szervezett intézménylátogatás. A magyar résztvevők összesen 6 szöuli egyetemet és annak működését ismerhették meg közelebbről. Ez nemcsak arra volt remek lehetőség, hogy jó példákkal találkozhassanak a résztvevők, de leendő együttműködések előkészítését is nagyban segítette a személyes látogatás.

A konferenciát kísérő kiállításon közel száz szervezet és intézmény jelent meg mintegy 50 országból, melyek között a Tempus Közalapítvány által biztosított Campus Hungary standon a magyar intézmények is bemutatkoztak, tárgyalásokat és találkozót bonyolítottak. Ezek az alkalmak hatékonyan erősítették a jelenlévő intézmények meglévő kapcsolatait, valamint jövőbe mutató kezdeményezések indultak a hallgató- és oktatócsere, a tudományos együttműködések, illetve a közös képzési programok területén.

Résztevő intézmények:

Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Eötvös József Főiskola, Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Kaposvári Egyetem, Miskolci Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem

2015, Peking

A 2015-ös évben az APAIE szervezet éves konferenciáját és kiállítását Pekingben rendezték meg, melyeken a Tempus Közalapítvány 9 magyar felsőoktatási intézmény képviselőjével vett részt. A 10. alkalommal megrendezésre kerülő APAIE konferenciára 2015. március 23-26. között került sor a pekingi egyetem közreműködésével. A rendezvény központi témája az „ázsiai és csendes-óceáni térség egyetemeivel való együttműködés új paradigmái”. Az előadások mellett ez alkalommal is fontos szakmai része volt a konferenciának az intézménylátogatás, melynek keretében a magyar résztvevők összesen 6 pekingi egyetemet és annak működését ismerhették meg. A konferenciát kísérő kiállításon közel száz szervezet és intézmény jelent meg.

Magyar felsőoktatási kiállítás

A Pekingi Magyar Kulturális Intézet szervezésében 2015. március 21-22-én a „magyar hónap” keretében sor került egy kiállításra, melynek célja Magyarország felsőoktatásának népszerűsítése volt. A megközelítőleg 3-400 érdeklődő között voltak diákok, szülők, kínai felsőoktatási intézmények és közvetítő ügynökségek képviselői.

Látogatás a Soong Ching Ling Alapítványnál

Március 23-án a Soong Ching Ling Alapítvány elnökhelyettese, Qi Mingqiu fogadta a magyar delegációt, akinek egyenként bemutatkozhattak az intézmények. Az alapítvány fő tevékenységi köre csereprogramok szervezése a világ minden tájára, a célcsoport eddig a fiatalabb korosztály volt, most már azonban szeretnének felsőoktatási szinten is jelen lenni. Nagy megtiszteltetés, hogy Magyarországot az elsők között hívták meg, a tárgyalás alkalmával mindkét fél biztosította egymást a komoly együttműködési szándékról.

Résztevő intézmények:

Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szolnoki Főiskola, Tomori Pál Főiskola, Eszterházy Károly Főiskola, Óbudai Egyetem valamint a Szent István Egyetem. A delegáció tagja volt még a Magyar Rektori Konferencia.

EHEF

A DAAD, a British Council, a Nuffic és a Campus France konzorciumában, Jakartában évente szervezett Európai Felsőoktatási Vásár (European Higher Education Fair, EHEF) célja, az Indonéz és Európai felsőoktatási intézmények közti kapcsolatépítés elősegítése, az indonéz felsőoktatási intézményekben tanulók figyelmének felhívása az Európai felsőoktatási intézmények által nyújtott magas színvonalú oktatásra, az Európai Unió által támogatott programokra.

Indonézia 245 milliós ország, gazdasága és lakossága dinamikusan nő (GDP: 878 milliárd USD, GDP/fő: 3569 USD, GDP növekedés kb. 6%), középosztálya 50 milliós. Közel 4000 felsőoktatási intézménnyel és 4 millió hallgatóval rendelkezik, miközben a népesség csupán 7,2%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

2013, Jakarta

A Tempus Közalapítvány két rendezvényre fókuszált az indonéz megjelenésen: a saját szervezésű Indonéz-Magyar Felsőoktatási Fórumra, valamint a DAAD, a British Council, a Nuffic és a Campus France konzorciumában megszervezett Európai Felsőoktatási Vásárra.

Az Indonéz- Magyar Felsőoktatási Fórum 2013. október 10-én és 11-én zajlott Jakartában, a Tempus Közalapítvány szervezésében, 16 magyar, 18 indonéz felsőoktatási intézmény, a Magyar Rektori Konferencia és a lengyel Erasmus Mundus nemzeti iroda részvételével.

A fórumot Bus Szilveszter, hazánk Indonéziába delegált nagykövete, valamint Dr Illah

Sailah, az indonéz Oktatási és Kulturális Minisztérium felsőoktatásért felelős főosztályának oktatásügyi vezetője nyitotta meg. Dr. Saliyah kiemelte, hogy Indonézia nyitott a Magyarországgal való együttműködésre.

A kétnapos közös munka során a magyar és indonéziai résztvevők megvitatták, hogyan tudnának szorosabban együttműködni, és közösen eredményesen pályázni a 2014–20 között elérhető európai uniós forrásokra (Erasmus+). Olyan témákat is érintett az összesen 56 indonéz és magyar résztvevő, mint a mobilitási és együttműködési lehetőségek, a jó gyakorlatok és a közös képzések lehetőségei, a kapcsolatok fenntarthatósága.

2013. október 12-én és 13-án az 5. Európai Felsőoktatási Vásáron (EHEF) vettek részt a 16 magyar intézmény képviselői 9 standon, a CEU 10. standjával kiegészülve így egy egész sornyi magyar stand jelent meg a vásáron. A vásáron a két nap alatt összesen több mint 11 400 potenciális hallgató fordult meg. A TKA két alkalommal ún. „Country Presentation” keretében népszerűsítette a magyarországi felsőoktatási intézményeket. Mindkét alkalommal teltház volt, ami 200-200 fő hallgatóságot jelentett. A jakartai vásárt megelőzően Surabayában a jakartai magyar nagykövetség képviselte hazánkat.

Résztvevő intézmények:

Magyar Rektori Konferencia, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Eötvös József Főiskola, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Gábor Dénes Főiskola, Kaposvári Egyetem, Károly Róbert Főiskola, Miskolci Egyetem, Nemzetközi Üzleti Tudományok Főiskolája, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, a Szent István Egyetem, Wekerle Sándor Üzleti Főiskola.

2014, Jakarta, Surabaya, Makassar

A 2014-es évben november 8-13. között megszervezett 4 napos Európai Felsőoktatási Vásárnak (EHEF) három nagyváros, Jakarta, (november 8-9.) Surabaya, (november 11.) és Makassar (november 13.) adott otthont, amelyen a Tempus Közalapítvány 11 magyar felsőoktatási intézmény, valamint a Magyar Rektori Konferencia képviselőivel vett részt. A felsőoktatási intézményeknek egyenként 6 m²-es stand állt rendelkezésére a kiállításon való részvételre és bemutatkozásra.

A három helyszínen zajló vásárokon a négy nap alatt összesen több mint 20 000 potenciális hallgató fordult meg. A Tempus Közalapítvány a megjelenések koordinálásán túl tájékoztatta a hallgatókat a lehetőségekről, érdeklődésüknek megfelelően irányította őket a felsőoktatási intézményekhez, általános információkat nyújtott Magyarországról, négy alkalommal ún. „Country Presentation” keretében népszerűsítette a magyarországi felsőoktatási intézményeket. Mindegyik alkalommal teltház volt, ami alkalmanként megközelítőleg 150 fő hallgatóságot jelentett.

II. Indonéz- Magyar Felsőoktatási Fórum

A II. Indonéz- Magyar Felsőoktatási Fórum 2014. november 7-én került megrendezésre Jakartában, a Tempus Közalapítvány szervezésében. A fórumon a hazai egyetemek és a meghívott nemzetközi partnerek részvételén túl szakértői előadások, esettanulmányok bemutatása, majd közös eszmecsere zajlott a mobilitási programok és a közös képzések témakörében, a résztvevők aktív bevonásával.

A diskurzuson olyan témákat jártak körül a szakemberek, mint az üzleti szféra és a felsőoktatás együttműködési lehetőségei, a minőségbiztosítás, az indonéz-magyar együttműködési lehetőségek és a jó gyakorlatok. Száznál is több érdeklődőt vonzott a fórum, az egész indonéz szigetvilágból érkeztek résztvevők.

Résztevő intézmények:

Budapesti Corvinus Egyetem, Debreceni Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Kaposvári Egyetem, a Közép-európai Egyetem, Miskolci Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, valamint a Szent István Egyetem. A delegáció tagja volt még a Magyar Rektori Konferencia.

LATIN-AMERIKA

A megjelenés célja volt egyrészt a felsőoktatási kapcsolatok feltérképezése és elindítása a latin-amerikai térséggel együttműködésben, másrészt a spanyol és portugál ajkú, Európában angolul tanulni szándékozó hallgatók megnyerése, kutatási együttműködések, doktori iskolák számára közös képzési programok kidolgozása. A Tempus Közalapítvány szervezésében az első nagyobb létszámú dél-amerikai megjelenés a hosszú távú kapcsolatok megalapozását célozta meg. Latin-Amerika térsége jelentős hallgatói potenciállal rendelkezik. Általánosan elmondható, hogy a felsőoktatási intézményekben tanulók számára kiemelt tanulmányi célpontot jelent Európa a közös nyelvi, kulturális gyökerek révén.

A Tempus Közalapítvány két országban, Kolumbiában és Brazíliában szervezett több rendezvényre és szakmai programra kiterjedő látogatást 2014. november 20. és december 1. között, amely során 15 magyar felsőoktatási intézmény megjelenését támogatta. A rendezvényeken részt vettek a Magyar Rektori Konferencia, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselői is.

Számos program keretében kaptak lehetőséget a magyar felsőoktatási intézmények a kapcsolatépítésre és a hallgatótoborzásra, melyek a következők voltak:

- EuroPosgrados, Kolumbia, Bogotá – 2014. november 22-23. (hallgatói vásár)
- Intézménylátogatás a Pontificia Universidad Javeriana és az Universidad Nacional de Colombia egyetemeken – Bogotá, 2014. november 24.
- Szakmai workshop a kolumbiai akkreditációs ügynökséggel (National Council of Accreditation, CNA) közös szervezésben – Bogotá, 2014. november 24.
- Fogadás a TKA szervezésében bogotái felsőoktatási intézmények képviselőinek meghívásával – Bogotá, 2014. november 24.
- Intézménylátogatás az Universidad Cooperativa de Colombia egyetemen – Bucaramanga, 2014. november 25.
- Latin-American and Caribbean Higher Education Conference (LACHEC), Kolumbia, Bucaramanga – 2014. november 26-27. (szakmai konferencia)
- EuroPós, Brazília, Sao Paulo – 2014. november 29-30. (hallgatói vásár)

Hallgatótoborzás

Europosgrados Colombia 2014 - Bogotá

Europós Brazil 2014 – Sao Paulo

A Tempus Közalapítvány a DAAD, a Campus France és a Nuffic nemzetközi intézmények hivatalos partnereként vett részt a BMI⁵ nemzetközi szervezet szervezésében megvalósuló hallgatói vásárokon, Dél-Amerika két legnagyobb felsőoktatási piacán, Kolumbiában és Brazíliában. A Bogotában megrendezett Europosgrados Colombia 2014 (2014. november 22-23.) és Sao Paulóban szervezett Europós Brazil 2014 (2014. november 29-30.) olyan hallgatóknak szóló nemzetközi vásárok, amelyek kimondottan európai intézményeknek kínálnak lehetőséget a helyi hallgatókkal való találkozásra. A Tempus Közalapítvány hivatalos partnerként kapcsolódott be a vásárok programjába, standot biztosítva 15 magyar felsőoktatási intézmény, valamint a Magyar Rektori Konferencia részére.

⁵ Bussiness Marketing International Limited

A vásárok jelentőségét jelzi, hogy két nap alatt Bogotában 7322, Sao Paulóban 7845 hallgató fordult meg, akik közül sokan érdeklődtek a magyar standok iránt is. A szervezők készítette statisztikák szerint a kolumbiai megjelenésen a résztvevők 13%-a, a brazil vásáron megjelentek 9%-a gondolja úgy, hogy Magyarországon szeretne tanulni.

A kolumbiai megjelenést segítette a magyar tiszteletbeli konzul Bogotában, emellett tiszteletét tette a brazil vásáron a nagykövet, a főkonzul és a külgazdasági attasé is, valamint a Magyar Rektori Konferencia Sao Paulo-i képviselője.

Partnerkapcsolatok és nemzetköziesítés

A magyar és kolumbiai kapcsolatok létrejöttének elősegítésére a Tempus Közalapítvány és a kolumbiai akkreditációs ügynökség⁶ közös szervezésében valósult meg egy egynapos szakmai műhelymunka a felsőoktatás nemzetköziesítése és a minőségfejlesztés témakörében, melyen többek között a kolumbiai akkreditációs folyamatokról, valamint a Tempus Közalapítvány hazai auditálási tevékenységéről osztották meg a felek jó gyakorlataikat.

A magyar delegáció kolumbiai látogatásának minél hatékonyabb kihasználása érdekében a Közalapítvány bekapcsolódott a Latin-American and Caribbean Higher Education Conference (LACHEC) éves konferenciájának programjába is 2014. november 26-27. között Bucaramangában. A bilaterális együttműködések, minőségfejlesztés és a nemzetköziesítés témájában a Közalapítvány szakmai előadásokkal járult hozzá a konferencia sikeréhez. A LACHEC egyben kiváló szakmai kapcsolatépítési lehetőséget biztosított a térségbeli felsőoktatási intézményekkel, szakértőkkel, amelyen évente egyre többen vesznek részt, idén csaknem 450 fő regisztrált.

A magyar intézmények számára a Tempus Közalapítvány további partnerkeresési lehetőséget biztosított. Intézménylátogatásokon vehettek részt a Pontificia Universidad Jave-

⁶ National Council of Accreditation, CNA

riana, az Universidad Nacional de Colombia és a bucaramangai Universidad Cooperativa de Colombia intézményeknél. Emellett a Közalapítvány szervezte fogadás keretében találkozhattak intézményi képviselőkkel, felsőoktatási szakértőkkel.

Résztevő intézmények:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Central European University, Corvinus Egyetem, Debreceni Egyetem, Dunaújvárosi Főiskola, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Eötvös József Főiskola, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Magyar Rektori Konferencia, Miskolci Egyetem, Óbudai Egyetem, Pannon Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem

KAZAHSZTÁN

CACEHEF, Spring Kazakhstan Fair in Almaty

A Tempus Közalapítvány 2014-ben két rendezvényen és három intézménylátogatáson vett részt Kazahsztán egykori fővárosában, Almatiban, ahol 12 magyar felsőoktatási intézmény képviselőinek jelenlétét támogatta. A Közép-ázsiai és közép-európai Felsőoktatás Fórum nemzetközi szakmai találkozóként szolgált a két régió nemzeti számára a TKA szervezésében. Ezt követően Kazahsztán jelentős oktatási kiállításán, az Almatiban megrendezett a2 Nemzetközi Oktatási Vásáron állított ki a magyar delegáció.

Közép-ázsiai és a közép-európai régiót megszólító felsőoktatási fórumot szerveztünk Kazahsztán egykori fővárosában, Almatiban március 13-14 között a Campus Hungary és az Enhancing Cross Regional Cooperation with Erasmus Mundus (ECCE Mundus) osztrák-

szlovák-magyar együttműködési projekteken keresztül. Az eseményt kazahsztáni partnerek is támogatták, többek között a kazah Nemzeti Erasmus+ Iroda, a fórumnak helyet adó Al-Farabi Kazah Nemzeti Egyetem, valamint az Almatiban működő magyar főkonzulátus. A rendezvényen 100 fő fordult meg a két nap folyamán 12 országból érkeztek felsőoktatási intézményi képviselők és meghívott szakértők.

A fórum legfontosabb témái:

- közép-európai és a közép-ázsiai régió együttműködése az oktatás terén
- partnerkapcsolatok feltérképezése, az intézményi kapcsolatok elősegítése
- kétoldalú hallgatói, oktatói, kutatói mobilitás ösztönzése
- az Erasmus+ program újdonságai, átmenet az Egész életen át tartó tanulás programból (közös mesterképzések, kapacitásépítés)

Március 15-én intézménylátogatásokra került sor, végül március 16-án az Almatiban rendezett A2 Nemzetközi Oktatási Vásáron 7 standdal állított ki 12 magyar felsőoktatási intézmény a Tempus Közalapítvány szervezésében. A közel 80 kiállító között Magyarország a legnagyobbként szerepelt.

Résztevő intézmények:

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Főiskola, Debreceni Egyetem, Dunaújvárosi Főiskola, Eötvös József Főiskola, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Kaposvári Egyetem, Kodolányi János Főiskola, Magyar Rektori Konferencia, Miskolci Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem

AZERBAJDZSÁN

A kaukázusi régió egyik legjelentősebb felsőoktatási piaca Azerbajdzsán. Magyarország felsőoktatási intézményei számára jelentős hallgatói potenciállal rendelkező ország – az Erasmus+ kreditmobilitás programban résztvevő partnerország 2014–2020 között, valamint küldő fél a Stipendium Hungaricum Ösztöndíj Program keretében, mely jelenleg évente 200 azeri hallgató magyarországi tanulását támogatja. A Tempus Közalapítvány a lehetőségek kiaknázására szervezett megjelenést Bakuban 2015. április 16-20. között a Campus Hungary Program keretében, segítve a résztvevő magyar intézmények hallgatótoborzását és partnerkapcsolatainak szélesítését a nemzetköziesítés jegyében.

A Közalapítvány az Erasmus+ program magyarországi koordinációját végző szervezeteként jó kapcsolatot ápol a partnerországok, így Azerbajdzsán Nemzeti Erasmus+ Irodájával is. Előzetes tárgyalásokon alapulva, a két ország lehetséges felsőoktatási kapcsolatairól, együttműködéséről tartott megbeszélést 2015. április 17-én az irodával. Ezzel párhuzamosan minisztériumi szintű egyeztetések is folytak az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselői részvételével, kiemelten a Stipendium Hungaricum Ösztöndíj Program Azerbajdzsánra vonatkozó részvételéről. A magyar intézmények kapcsolatépítését intézménylátogatások segítették, melyek keretében az intézmények profiljuknak megfelelő partnerekkel tárgyalhattak.

Az intézmények az azeri hallgatók előtt a 2015. április 18-19. között, Bakuban megrendezett A2 Azerbaijan Educational Fair hallgatói vásáron mutatkoztak be a Közalapítvány szervezésében. Magyarország a 17 kiállító ország egyikeként jelent meg, a 62 kiállító intézmény között pedig 6 magyar felsőoktatási intézmény szerepelt a kétnapos rendezvényen. A Közalapítvány munkatársai és az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselője szeminárium keretében hívta fel a hallgatók figyelmét az ösztöndíj-lehetőségekre.

Résztevő intézmények:

Debreceni Egyetem, Dunaújvárosi Főiskola, Eszterházy Károly Főiskola, Miskolci Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szent István Egyetem

A MAGYAR FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÜLFÖLDI MEGJELENÉSEI A CAMPUS HUNGARY PROGRAM KERETÉBEN

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÁLTAL KOORDINÁLT MEGJELENÉSEK

TAPASZTALATOK

A magyar felsőoktatási intézmények külföldi kiállításokon való megjelenésének támogatása régóta meglévő igényként jelentkezett. Ezért is nagy jelentőséggel bír, hogy a hazai felsőoktatási intézmények az utóbbi három évben a világ legnagyobb és legrangosabb oktatási vásárain képviseltethették magukat a Tempus Közalapítvány szervezésében. Az intézményi vásárokon való megjelenés célja a magyar felsőoktatási intézmények szakmai képviselete és népszerűsítése volt, a meglévő intézményközi együttműködések erősítése, a lehetséges új partnerekkel történő kapcsolatfelvétel elősegítése – hallgatói és oktatói csere, valamint doktori iskolák számára közös képzési programok kidolgozása érdekében. A távoli országokban való bemutatkozást az is indokolta, hogy 2015-től az Erasmus+ program megnyitotta kapuit a nagyvilág felé.

A nemzetközi vásárokon való megjelenés más jellegű felkészülést igényel attól függően, hogy hallgatótoborzó vagy intézményi kiállításról van-e szó. A hallgatótoborzás esetében (pl. az ázsiai országokban, ahol a szülőket kell meggyőzni) olyan tájékoztató anyagokra van szükség, amelyek részletes információval szolgálnak a tanulmányi és megélhetési költségekről, az ajánlott képzések időtartamáról, a megszerzett diploma későbbi felhasználhatóságáról, kiemelve az oktatás magas színvonalát. Az intézményi kiállítás esetében érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni a leendő partnerekkel történő előzetes kapcsolatfelvételre, amelyre a konferenciák által biztosított online felületen keresztül is lehetőség van.

A megjelenések utólagos értékelése alapján a magyar felsőoktatási intézményeket képviselők a hallgatótoborzó rendezvények alkalmával átlagosan 200-300 potenciális hallgatóval folytattak személyes tárgyalásokat, az intézményi kiállítások esetében pedig átlagosan 30-40 intézménnyel volt lehetőségük egyeztetni. A hallgatók körében mindenhol nagy érdeklődés mutatkozott az ösztöndíj-lehetőségek iránt. A leendő partnerintézményekkel felvázolt együttműködési lehetőségek pedig rendkívül széleskörűek voltak. A magyar stand kiemelkedően jó megjelenése a kiállításon résztvevők körében is minden alkalommal sikert aratott.

A jövőre vonatkozóan kiemelt szempont a nemzetközi megjelenések által elért eredmények hasznosulásának nyomon követése, valamint a magyar felsőoktatás pozíciójának további erősítése a nemzetközi felsőoktatási piacon a már megkezdett, jól felépített megjelenési sorozat részeként.

NEMZETKÖZIESÍTÉSI TANÚSÍTÁSI ELJÁRÁSOK

KUTATÁSI MEGÁLLAPÍTÁS

„A legfontosabb akadályozó tényező a nemzetközi mobilitás területén a vezetői elköteleződés hiánya az intézményekben. A retorikában, a szavak szintjén, a deklarációkban is tetten érhető ez a hiányosság, de leginkább ott figyelhető meg, hogy sem a stratégiában, sem a mindennapi tevékenységben nem teljesítményorientáltak, nem output-vezéreltek. A nemzetközi tevékenységet jellemző indikátorok nem közismertek.”¹

NEMZETKÖZIESÍTÉSI TANÚSÍTÁSI ELJÁRÁS

A Tempus Közalapítvány a Campus Hungary Program keretei között több területen is segítette a felsőoktatási intézmények nemzetközi munkájának mélyítését, szélesítését. Felsőoktatási vásárokon való megjelenéseket szervezett a világ több kontinensén, tematikus rendezvényeken, szakértői fórumokon vitatták meg a nemzetköziesedéssel szorosan összefüggő felsőoktatás menedzsment területeket (nemzetközi marketing, idegen nyelvű képzések indítása, webes megjelenés, kreditbeszámítás), kézikönyv készült a felsőoktatási intézmények számára a nemzetköziesedés stratégiai és implementációs kérdéseiről. Végül, de nem utolsó sorban a felsőoktatási intézmények számára olyan külső minőségtanúsítási eljárást dolgoztak ki szakértők bevonásával, amely lehetővé teszi, hogy az erre vállalkozó intézmények külső értékeléssel egészítsék ki a nemzetköziesedés terén elért eredményeikről szóló önértékelést és a jövőre vonatkozó terveiket.

Magyarországon előzmények nélküli volt a nemzetköziesedésre irányuló tanúsítási eljárás, mégis őszinte érdeklődés mutatkozott mind az auditori feladatok ellátására, mind pedig az első, kísérleti auditok lefolytatására. 2015 nyarára a magyar felsőoktatás 10 intézményének nemzetközi tevékenysége került nagyító alá. Az első fázist körülbelül 3 év múlva egy olyan felülvizsgálati kör követheti, amely már kiválósági szintekbe sorolja az intézményeket, és erről minősítési igazolást állít ki. A program kísérleti szakasza ezzel lezárul, és a jövőt illetően stratégiai jelentőségű kérdés, hogy sor kerülhet-e a kidolgozott munkamódszernek és az alapos, többlépcsős munkafolyamat az intézményesítésére. Ez annál is inkább fontos, mert a vizsgálatra vállalkozó első körből kimaradó intézmények között számos élne a lehetőséggel, ha azok hosszabb távon is elérhetőek lennének.

AZ AUDITOK ELŐKÉSZÍTÉSE

A nemzetköziesítési audit szakmai előkészítése körültekintő alapossággal zajlott. Temesi József feltáró munkája eredményeként elkészült a vizsgálati folyamat elméleti megalapozása és egy olyan útmutató terve, amely már a lebonyolításhoz is részletes javaslatokat tartalmazott. A nemzetközi tapasztalatokat is integráló tervezet megvitatása része volt

¹ Berács József (2014): A mobilitást akadályozó és ösztönző intézményi tényezők, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 1. kötet, Budapest, Tempus Közalapítvány, 106. o.

annak a szakmai műhelynek, amely a későbbi auditorok felkészítését szolgálta. Ez a csapat tehát aktívan részt vett az auditálás mechanizmusának kidolgozásában is. Számos elvi és technikai dilemma kísérte a fejlesztő munkát:

- a folyamat, külső értékelés dimenziója mennyire legyen erős,
- mennyire mozgassa meg magát a vizsgált intézményt,
- milyen arányban érdekesek a számszerűsíthető mutatók és a kvalitatív dimenziók,
- mi legyen az eljárás neve, hiszen az audit szó kelthet ellenérzéseket,
- mennyire legyen a vizsgálat visszatekintő, és milyen szerepet játsszon a jövőbeni vállalások értékelése,
- milyen mértékben terjedjen ki a felsőoktatási intézmények egyes tevékenységei nemzetközi dimenziójának vizsgálatára (tanulás-tanítás, kutatás-fejlesztés, helyi társadalmi, gazdasági kapcsolatok)?

Szent István Egyetem

CÉLOK, MOZGATÓRUGÓK

A vizsgálat számára nem volt kétséges, hogy a nemzetköziesedés a felsőoktatási intézményeink számára nem csupán egy izgalmas, perspektívákat kívánó plusz feladat, hanem egyre inkább az alaptevékenység olyan meghatározó része, amely nélkül aligha képzelhető el korszerű felsőoktatási intézmény. Miközben mindez ma már evidencia, a tapasztalatok azt mutatták, hogy a vizsgált felsőoktatási intézmények a nemzetköziesedésben rejlő lehetőségeket, kényszereket színesen értelmezik. Egyes intézmények számára a nemzetközi hallgatókkal végzett munka elsősorban pénzügyi fenntarthatósági kérdés. Így például a nagy presztízsű orvosi karokkal rendelkező egyetemeink számára több milliárdos bevételt jelentenek a teljes képzésben résztvevő nemzetközi hallgatók. A bevételszerzés mellett eltérő hangsúllyal jelenik meg a nemzetközi kreditmobilitás kérdése, amely elsősorban fel-

sőoktatás-pedagógiai funkciót tölt be, s amely érdekében akár küldésről, akár fogadásról beszélünk, jelentős feladatokat ró az intézményre anélkül, hogy ezzel számottevő bevétel járna együtt. A munka fontosságát az támasztja alá, hogy a kreditmobilitásban résztvevő hallgatók karrieresélyei érdemben javulnak. Kár, hogy tudásközvetítő szerepük ma még elvéve szerepel a stratégiai funkciók között. A kutatás-fejlesztés világa természeténél fogva nemzetköziesedett. Az e területen elért eredmények mellett is fennáll az a kérdés, hogy kellő számú és jelentőségű, nemzetközi partnerekkel közösen megvalósított K+F projekt részese-e az adott felsőoktatási intézmény.

AZ AUDITÁLÁS FOLYAMATA

A pilot eljárás keretében 11 felsőoktatási intézmény vállalkozhatott arra, hogy a külső értékelési folyamat segítségével továbbfejleszti munkáját. Az eljárás fejlesztő partnereként maguk az intézmények is hozzájárultak a projekt sikeréhez, ahogyan a program szervezőinek reményei szerint már e bevezető szakaszban is hasznos inputokkal szolgált az értékelési eljárás.

A részt vevő intézmények átfogó önértékelést készítettek, amely előre meghatározott dimenziók mentén nem csupán helyzetképet adott az adott felsőoktatási intézmény nemzetközi kapcsolódásairól, de vázolta a jövőre vonatkozó terveket is. A helyzetértékelés elkészítése kiadós munkával járt, ugyanakkor kedvező szerepet töltött be azzal, hogy megmozgatta a legkülönbözőbb érintett szervezeti egységeket, és olyan összetett áttekintést adott a nemzetközi feladatokról, amelyre a pusztán belső mozgatórugók még az intézményfejlesztési tervek készítése során sem feltétlenül sarkalltak.

Az auditálás folyamatának következő lépése a korábban kiképzett auditorok részvételével történt meg. Egy-egy látogató bizottság három főből állt, két hazai delegált mellett az ACA (Academic Cooperation Association), az egyik legtekintélyesebb felsőoktatási nemzetközi szervezet egy képviselője is helyet kapott. A látogató bizottság az önértékelés elemzését követően egyeztetette a meglátogatandó intézménnyel a látogatás részletes programját. A kétnapos interjúsorozat lehetővé tette, hogy az auditorok személyesen is találkozhassanak a nemzetköziesedés helyi kulcsszereplőivel, és olyan területekről is tájékozódhassanak, amelyek az önértékelés által részben vagy egészben rejtve maradtak. A jövő szempontjából tanulságos, az audit szempontjából pedig fontos sikertényező, hogy az önértékelés merjen önkritikus lenni, hiszen a szűk keresztmetszetek azonosítása éppúgy segítheti a pozitív irányba történő elmozdulást, mint a már most is eredményes területek további erőforrásokkal való táplálása.

A látogatást követően az auditorok jelentést készítenek, amelyben összefoglalják legfontosabb megállapításait, és ajánlásokat fogalmaznak meg az intézmény jövőbeni munkájára vonatkozóan. Az erre válaszként elkészülő intézkedési terv lesz az alapja annak a három év múlva megismételendő eljárásnak, amely a tervek szerint elvezet majd a nemzetköziesedés adott szintjét igazoló tanúsítás elnyeréséhez.

Az itt bemutatott eljárás integrálja azokat a nemzetközi tapasztalatokat, amelyeket egyes korábbi nemzetköziesedési auditok alakítottak ki, így pl. az OECD és az ACA közreműködésével megvalósított IQRP (Internationalisation Quality Review Process) elveivel is nagyfokú rokonságot mutat a hazai megoldás.

TEMATIKUS FÓKUSZOK

A nemzetköziesedés stratégiai kérdésként való kezelése

A résztvevő intézmények többsége a nemzetköziesedés stratégiai kérdéseit nem önálló dokumentumban, hanem az intézményfejlesztési terv (IFT) szerves részeként kezelte. Ennek a megközelítésnek az az előnye, hogy a nemzetközi munkát nem elkülönült, a fő tevékenységekkel párhuzamos tevékenységként értelmezi, hanem minden releváns intézményi funkcióhoz hozzáköti. Ennek a megoldásnak a hátránya, hogy a nemzetközi munka egyes stratégiai kérdései esetleges fókuszot kapnak, és a stratégiából adódó feladatok számonkérhetősége is nehézkes. A vizsgált intézményfejlesztési tervek akár 200-nál több hivatkozást is tartalmaznak nemzetközi feladatokra, de ezek a feladatok – ahogy gyakran az IFT egyéb feladataival is előfordul – implementációs szempontból nem kellően átgondoltak, a végrehajtás koordinációja és nyomonkövetése nem biztosított. Több esetben hiányzott a célok számszerűsítése, és ami talán a legfontosabb, az IFT előkészítése során, részben a sürgető határidőkre tekintettel, nem volt mód megfelelő koordinatív fórumok működtetésére, az elképzelések alapos kimunkálására.

E hiányosságok kiküszöbölése érdekében ajánlható az IFT-k nemzetközi vonatkozású feladatait tartalmazó, a megvalósítást segítő kivonat elkészítése. Önálló nemzetköziesedési stratégia csak akkor nem jelent kockázatot, ha ez a kiindulási fókusz is megkívánja a szerves illeszkedést az intézmény egyéb funkcióihoz. A nemzetköziesedési stratégia készítésének dilemmája rendszeresen felbukkanó kérdés volt. Több intézkedési terv célul tűzte ki azzal, hogy a stratégiához elvezető munkafolyamat idő- és partnerségigényét figyelembe kívánják venni. Ez utóbbi azért is kiemelkedően fontos, mert egy nemzetközi versenyképességre törekvő felsőoktatási intézménynek aligha azonosítható olyan szereplője, aki számára ne lenne hasznos a nyelvtudás vagy a kulturális sokszínűségben való otthonos közlekedés.

A stratégiai megközelítések szempontjából fontos kérdés volt az auditok számára, hogy milyen paraméterekkel mérik a nemzetközi munka eredményességét, milyen változókkal írhatóak le a célok, és milyen mutatók segíthetik a hatékony koordinációt és a folyamatok nyomonkövethetőségét. Az auditok többsége kiaknázatlan tartalékokat azonosított a nemzetköziesedés adatainak naprakész és integrált kezelése területén, mely a kapcsolódó vezető információs rendszer fejlesztési feladatoként fogalmazódott meg.

A legfontosabb adatok között szerepel a kimenő és bejövő hallgatói és oktatói mobilitás. A kredit- és diplomamobilitás közötti arányok széles skálán változnak. Egyes, a teljes képzések területén kiváló eredményeket elérő felsőoktatási intézmények számára a kreditmobilitás kevésbé ambicionál. Mivel például az orvostudomány területén aktív felsőoktatási intézmények igen jelentős bevételre tesznek szert, ez indokolatlanul nagy súlyt kap, és kevésbé exponálódik az intézmény nemzetközi tudástérbe történő integrálódása és a kulturális tanulás lehetősége.

KOORDINÁCIÓ

A felsőoktatási intézmények az adminisztratív koordináció érdekében változatos megoldásokat alkalmaznak. A kulcsszereplők a nemzetközi koordinátorok, nemzetközi igazgatóságok vezetői, akik a nemzetközi kapcsolatok területét tekintik elsődleges szakértelmüknek. A választott akadémiai tisztséget betöltőkre jellemző az a tendencia, hogy – mivel mind

a kutatási, mind az oktatási rektor- és dékánhelyettesek feladatköre tartalmaz nemzetközi dimenziót – kifejezetten nemzetközi ügyekért felelős helyettesi feladatkört vagy nem jelölnek ki, vagy ez a feladat a rektornál, illetve a dékánál marad. Abban az esetben, ha a vezetőségen belül senki nincs megbízva a nemzetközi ügyek átfogó felügyeletével, egyes feladatok gazdátlaná válhatnak, és a feladatok közötti szinergiák tekintetében is keletkezhet veszteség. Hasonló a helyzet a nemzetközi feladatok koordinációjára kijelölt bizottság vagy bizottságok esetében. Egyaránt szólnak érvek amellett, hogy az e területen aktív oktatók, középvezetők képviseljék a szervezetrészüket egy ilyen koordinációs fórumon, mint ahogyan arra is volt példa, hogy a karokon dolgozó nemzetközi koordinátorok rendszeres egyeztetését segítette a koordinációs fórum. Megoldást jelenthet, ha a nemzetközi bizottság integrálja a technikai és az akadémiai szakértelmet.

Miskolci Egyetem

PROBLÉMATERÜLETEK

Az idegen nyelven történő oktatás nehézségei

Az intézmények nemzetközi munkájának fejlesztésében az egyik legidőigényesebb folyamat az, amely során képessé válnak arra, hogy az egyes képzési programok oktatása idegen nyelven is színvonalasan történjen. Kevés intézmény rendelkezik olyan stratégiai elkötelezettséggel és türelemmel, hogy egyes órák, majd kurzusok, végül teljes képzési programok idegen nyelvűvé tétele érdekében évtizedes fejlesztéseket határozzanak el. A felsőoktatási intézmények HR-tevékenységének ritkán része a formális nyelvismeret meglétén túl az idegen nyelven történő tanítás képességének ellenőrzése. Több jó gyakorlatot sikerült viszont azonosítani az oktatói állomány idegennyelv-tanulásának támogatása terén. Egerben

konzultációkat ajánlanak a külföldi folyóiratokban való cikkek megjelentetése és konferenciaszereplések előtt. Debrecenben számos oktató szerezte meg a felsőfokú angol nyelvvizsgát egyetemi támogatással.

Általános tapasztalat, hogy az egyetemi tanulás-tanítás szervezésének módszertani megújulása nehézkes. Ez különösen fájó a nemzetközi hallgatók számára biztosított képzésekben. A megkérdezett nemzetközi hallgatók egy része az interaktivitást, más részük a terepközeli terepmunka részarányát hiányolta.

Kreditbeszámítás

A kiutazó hallgatók kinti tanulmányi idejének hasznossá tétele a vizsgált intézmények mindegyike számára prioritás. Ugyanakkor az ehhez vezető út még gyakran esetleges. A partnerintézmény kurzusaiból való válogatás nem egyszer nélkülözi a stratégiai megfontolásokat és a kellő rugalmasságot. Ezzel is összefügg az a tény, hogy számos intézmény igen nehezen fogadja be a kint megszerzett krediteket. A hazai fő tárgyak vagy az olyan kurzusok, melyek híresen szelektívek, nem szívesen mondanak le a hallgatók közvetlen tanításáról. Gyakori a külföldön töltött szemeszter utáni halasztási kényszer, és ez sokakat visszatart, vagy jelentős többletköltségeket generál a családok számára.

A kreditbeszámítás másik fontos dilemmája, hogy a hazai szétaprózott tantárgystruktúra következményeként alacsony kreditértékekkel jár együtt. Ez különösen a Magyarországon tanuló külföldi diákok számára jelent nehézséget, hiszen az itt elvégzett, nem egyszer munkás tantárgyak kreditértéke elmarad a kinti megfelelőjétől.

Szegedi Tudományegyetem

CÉLORSZÁGOK

A nemzetköziesedésben aktív felsőoktatási intézmények gyakran több száz felsőoktatási intézménnyel állnak kapcsolatban, akár 60-70 különböző országból. Az ehhez kapcsolódó nagyszámú kétoldalú megállapodások rendszere azonban ritkán tartalmaz valódi stratégiai fókuszokat. Az auditált intézmények egy része mindent megtartott abból, ami keletkezett, és a szerteágazó előzmények a jövőre nézve az esetlegesség kockázatát hordozzák. A földrajzi, gazdasági és szakmai szempontok alapján több auditjelentés is hangsúlyozta

a bátrabb prioritás-meghatározás szükségességét. Mindez akár úgy is tehető a stratégiai megfontolások tárgyává, hogy bár az intézmény nagyszámú lehetőségnek tekintett kapcsolatot tart fent, ezeknek egy kiemelt körét különös figyelemmel és magas szintű eredményelvárásokkal követi nyomon.

Hasonló stratégiai fókuszálási kihívásként azonosították a tematikus fókuszterületek kijelölését és a nemzetköziesedési munka karok közötti egyenletesebb „teherelosztását” is. A felhalmozott tapasztalatok, jó gyakorlatok megosztása éppúgy hordoz tartalékokat az intézményeken belül, mint az intézmények közötti együttműködésben.

MULTIKULTURÁLIS LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK

A nemzetközi mobilitás egyik legfontosabb hozzáadott értéke az intézményközi kapcsolatokon keresztül megvalósuló olyan tudásáramlás, mely nem szűkül az oktatott vagy kutatott tudományterületre, hanem széles értelemben egymás kultúrájának tanulása is. Ez a tanulási folyamat nem mindig egyszerű. A magyar cserediákok külföldi beilleszkedése éppúgy hordozhat konfliktusokat, mint ahogyan a hazai felsőoktatási intézmények sem mindig felkészültek a kulturális különbözőségekből adódó nehézségekre. A sokszínűségekből adódó helyzetek lehetőségként történő értelmezése több auditálás során is felmerült. Bár nem hazai sajátosság, hogy a nemzetközi diákok hazai diákoktól elkülönült tömböt alkotnak, számos kreatív erőfeszítés történik annak érdekében, hogy ez ne így legyen. Egyre erősebb felismerés, hogy a mobilitásban közvetlenül részt nem vevő hazai diákok számára egyedülálló lehetőséget jelent a bejövő külföldi diákokkal való közös tanulás, szabadidő-eltöltés, nyelvtanulási lehetőség, nemzetközi kapcsolati hálóépítés és a kultúrák közti nyitottság erősítése.

A HALLGATÓI RÉSZVÉTEL A NEMZETKÖZIESEDÉS ERŐSÍTÉSÉBEN

A hallgatók nem csupán alanyai az intézmények nemzetközi munkájának, hanem érdemi erőforrások mozgósítására képes alakítói is. Az Erasmus Student Network mentorainak tevékenysége olyan kiváló szolgáltatás, mely a hazai és a bejövő hallgatók érdekeit egyaránt szolgálja. Az intézmények hallgatói önkormányzatának külügyi bizottságai saját kezdeményezésű programok sorát szervezik, amelyek szélesítik és tartalmasabbá is teszik a nemzetközi munkát. E területen további előrelépések lehetségesek, ha az intézmények nemzetközi ügyekért felelős vezetése és a hallgatók között bizalomra épülő, kollegiális partneri kapcsolat épülhet ki. Az e területen elért eredmények megosztása, jó gyakorlatok cseréje mind a hallgatói, mind az oktatói együttműködések részévé válhat.

NEMZETKÖZI MARKETING ÉS TOBORZÁS

Több auditált intézmény gyakorlatának meghatározó eleme volt, hogy olyan üzleti alapon működő, a célországokban aktív ügynökhálózatot működtetnek, amely a hagyományos akadémiai menedzsmenttől eltérő, azt jól kiegészítő, hatékony formát jelent. A jutalék ellenében diákokat toborzó ügynökhálózatok munkájának kockázatait azok az intézmények

tudják eredményesen kezelni, amelyek szigorú minőségelvárásokat is megfogalmazznak, és mind a kiválasztás, mind pedig a tanulmányok során alkalmazott támogató eszközök tekintetében ambiciózusak. A hazai orvostudományok egy ilyen terület. Az intézményeink a nemzetközi terepen egymással is nem egyszer versenyben állnak. Mindentől függetlenül a kritikus, tudásintenzív üzleti szolgáltatások szakmai minőségének biztosítása megkívánná az érintett intézmények együttműködését, tapasztalatcseréjét is.

A nemzetköziesedés stratégiai ügyként való kezelése felsőoktatási intézményeink többsége számára ma már evidencia. A kapcsolatok szakmai minősége és hozzájárulása az adott felsőoktatási intézmény hazai sikerességéhez és elismertségéhez sokrétű, kitartó fejlesztőmunkát kíván. Ehhez a fejlesztőmunkához nyújthat segítséget a Tempus Közalapítvány által indított külső értékelési eljárás. A nemzetköziesedési audit kísérletköre lassan lezárul. A tapasztalatok összegzése még tart, de már most is megkockáztatható, hogy sikerült egy olyan élen járó gyakorlatot kialakítani, amely a nemzetközi felsőoktatási közösség számára is figyelemre méltó lehet.

Részt vett intézmények:

Budapesti Gazdasági Főiskola

Debreceni Egyetem

Eszterházy Károly Főiskola

Miskolci Egyetem

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Pécsi Tudományegyetem

Semmelweis Egyetem

Szegedi Tudományegyetem

Szent István Egyetem

PEER LEARNING ACTIVITY – SZAKMAI MŰHELYSOROZAT

KUTATÁSI MEGÁLLAPÍTÁS

A Tempus Közalapítvány megbízásából elvégzett kutatások eredményeként az alábbi fontos megállapításokat tehetjük a nemzetköziesítés kapcsán:

„A legfontosabb akadályozó tényező a nemzetközi mobilitás területén a vezetői elköteleződés hiánya az intézményekben.”¹

„Az oktatásszervezés és a minőségbiztosítás lassan összekapcsolódik a nemzetközi mobilitás területén.”²

A Tempus Közalapítvány a Campus Hungary projekt keretében a fenti okok miatt több Peer Learning Activity-t (PLA) szervezett. A PLA-k célja, hogy a bevonja az adott intézmények vezetőit, döntéshozóit, érintett dolgozóit a nemzetköziesítési tevékenység fokozása, és ezáltal a minőségbiztosítás javítása érdekében.

TEVÉKENYSÉGEK

A PLA-k során a levezető szakértők az adott témában jártas szakembereket bevonva közösen tárgyalják meg az egyes kérdéseket. A PLA-k felépítése általában a következő: a levezető szakértők egy-egy résztémáról vitaindító előadást tartanak, majd a résztvevők kis csoportokban megvitatják a kérdéseket, ezt követően a gondolataikat plenáris keretek közt megosztják a többi csoporttal, melyeknek ekkor van lehetőségük reflektálni azokra. A résztvevők és a levezető szakértők közös gondolkodás során született konklúzióit a levezető szakértők összefoglalják.

Az alábbi témákban rendeztünk PLA-kat a projekt ideje alatt:

- I. A felsőoktatási intézmények nemzetköziesítési minősítése
- II. Minőségbiztosítási szakértői műhely
- III. Minőségfejlesztés a felsőoktatásban az ECTS kreditrendszer alkalmazásán keresztül
- IV. Közös képzések Magyarországon
- V. Minőségfejlesztés a felsőoktatásban – idegen nyelvű képzések

PLA 1: A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK NEMZETKÖZIESÍTÉSI MINŐSÍTÉSE

2013. szeptember 30. és október 2. között zajlott a Campus Hungary Program első szakértői műhelye a nemzetköziesítés témájában. A műhely elsődleges célja az intézményi auditok előkészítése volt, melyeket a műhelyt követő másfél évben bonyolítottunk le.

¹ Berács József (2014): Mobilitást akadályozó és ösztönző intézményi tényezők, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 1. kötet, Budapest, Temus Közalapítvány, 106. o.

² Uo., 107. o.

A háromnapos, angol nyelvű szakértői műhelyen résztvevők több területről érkeztek: a felsőoktatási szereplőktől egészen az MRK, EMMI és a MAB képviselőiig. Kiemelt vendégeink között köszönhetően még az ACA igazgatóját, Bernd Wächtert, John Reilly és Dr Viera Farkašová Bologna-szakértőket, valamint Queenie Lamet szintén az ACA-tól, mint nemzetközi szakértőket, akik az auditok nemzetközi validálásáért feleltek. A rendezvényt Dr Klinghammer István felsőoktatásért felelős államtitkár nyitotta meg. Az előadások, kiscsoportos workshopok, valamint plenáris viták remek lehetőséget biztosítottak egy közös, mindenki által elfogadott módszer kidolgozására, mely alapján 2013 és 2015 tavasza között országosan tíz felsőoktatási intézményben vállaltuk nemzetköziesítési auditok lefolytatását. Ezek célja, hogy a hazai felsőoktatási intézmények számára egy objektív eszközt nyújtson, mely egyszerre biztosítja számukra a fejlődési, tanulási lehetőséget, valamint a nemzetközi szinten való pozícionálást.

<http://www.campushungary.hu/szakmai-tevekenysegek/pla/nemzetkoziesites-pla>

PLA 2: MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI SZAKÉRTŐI MŰHELY

2014. október 1-2-án kétnapos szakértői műhelyt szerveztünk, melynek témája a hazai felsőoktatás minőségbiztosítása volt, célja pedig, hogy áttekintse a képzési programokat, a hallgatókat, az oktatókat és az adminisztratív munkatársakat érintő belső és külső minőségbiztosítási kérdéseket, továbbá hogy körbejárja és meghatározza a Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) hazai relevanciáját és adaptálási lehetőségeit.

A rendezvény mindkét napját vitaindító előadások nyitották. Az első napot Colin Tüek, a European Quality Assurance Register for Higher Education igazgatójának előadása indította, melyben a hazai felsőoktatási intézmények, valamint az Oktatási Hatóság, a Magyar Akkreditációs Bizottság, az EMMI Felsőoktatási Államtitkárságának és a Magyar Rektori Konferencia minőségbiztosítással foglalkozó szakértői a nemzetközi trendekről hallhattak új információkat. Ezt követően Engels-Perényi Klára mutatta be az Európai Bizottság minőségbiztosítással kapcsolatos álláspontját. A második nap Szántó Tibor, a MAB főtitkárának előadásával kezdődött, melyben bemutatta a Bizottság minőségbiztosítási tevékenységeit.

A műhelyen – az előadásokat követően – a résztvevők csoportos beszélgetések keretében oszthatták meg egymással a tapasztalataikat, illetve adhatták elő elképzeléseiket, intézményfejlesztési javaslatukat. A rendezvényen 22 fő vett részt összesen.

<http://www.campushungary.hu/szakmai-tevekenysegek/pla/minosegmenedzsment>

PLA 3: MINŐSÉGFEJLESZTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN AZ EURÓPAI KREDITÁTVITELI RENDSZER ALKALMAZÁSÁN KERESZTÜL

2014. január 27-28-án Esztergomban rendezte meg a Tempus Közalapítvány azt a szakértői műhelyt, amelyen 16 hazai és 2 külföldi szakember az Európai Kreditátviteli Rendszer (ECTS) alkalmazását mint a minőségfejlesztés egyik eszközét vizsgálta.

A rendezvényen résztvevő szakértők az ECTS kreditrendszernek mint a tanulás és tanítás, valamint a képzési programok menedzsmentjének minőségét befolyásoló eszköznek a felsőoktatásban betöltött szerepéről folytattak vitát. A Campus Hungary TÁMOP 4.2.4. B1 és B2 projektek keretében megrendezett szakmai műhely előkészítésében Derényi András, Dr Bókay Antal és Dr Temesi József működött közre.

A program során az alábbi főbb területeket elemezték a szakemberek:

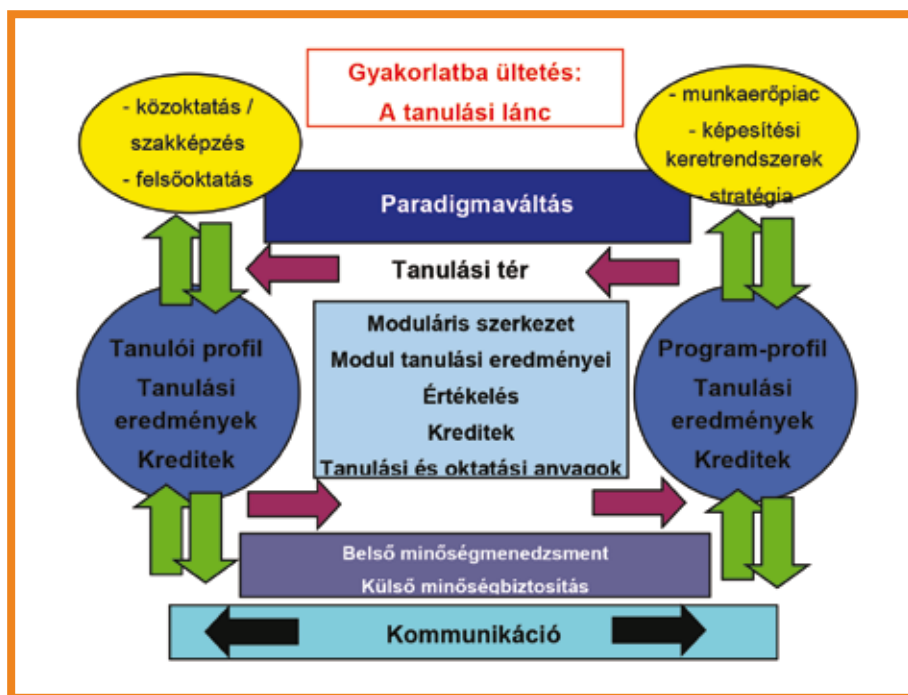
- a képzések tervezése és megvalósítása nemzetközi összevetésben,
- a kreditek allokálása,
- a hallgatói munkamennyiség kifejezése kreditekben,
- a változások elindítása és végigvitele.

A program fontos eleme volt, hogy az ECTS alkalmazásának és a képzési programok menedzselésének hazai kérdései nemzetközi összefüggésbe helyezve jelenhettek meg. A két külföldi előadó, Tomasz Saryusz-Wolski (Politechnika Łódzka, Lengyelország) és Volker Gehmlich (Hochschule Osnabrück, Németország) mind saját nemzeti, mind pedig nemzetközi tapasztalataikból merítve szemléletformáló előadásokat és vitaindító felvezetőket tartottak. A nemzetközi összevetés, mely során európai és amerikai megoldások is szóba

kerültek, arra hívta fel a figyelmet, hogy a felsőoktatással szemben támasztott alapvető követelménnyé vált a nemzetközi összehasonlíthatóság. Csak az a nemzeti felsőoktatási rendszer lehet a 21. században sikeres, amely a globális munkaerőpiac elvárásaira reflektálva, azoknak megfelelően készíti fel a hallgatókat.

Az Európai Képesítési Keretrendszer átfogó keretrendszer, amely egyértelművé teszi az európai nemzeti képesítési keretek, valamint az azokban foglalt képesítések viszonyát, és ezáltal a nemzeti keretek közötti illeszkedési mechanizmusként szolgál.

Az utóbbi években a figyelem elsősorban a képesítési keretrendszerek különböző változatainak létrehozására és elterjesztésére irányul. A képesítési keretrendszer olyan eszköz, amely képes koordinálni és informálni a tanulás, a képzés és oktatás világáról a különböző háttérű felhasználókat. Az eredményközpontú képzési programok megvalósítása számos elemet foglal rendszerbe, amelyben fontos szerepet kap a kreditrendszer, amely a tanítási-tanulási folyamat minden szakaszában jelen van. A kreditrendszer ezért alkalmas eszköz lehet arra, hogy a teljes oktatási folyamat újrafogalmazására és folyamatos megújításra ösztönözzön, amelybe valamennyi szereplőt, a munka világának képviselőit is szükséges bevonni.

Kiemelt fontosságú a tanulás és tanítás minőségének javulását elősegítő változások végrehajtása. A tanulási eredmények alkalmazásához és a tanulóorientált szemlélet intézményi gyakorlatba való beépítéséhez a kreditrendszer megújítása, a megváltozott tanulási-tanítási helyzethez igazítása jó hordozóeszköz, ami az oktatás minőségét fejleszti.

Régiós műhelyek

Célunk, hogy a szakértői műhelyen elhangzottak minél több hazai oktató és oktatási szakember előtt ismertté váljanak, illetve szeretnénk meghallgatni az ő véleményüket is a

témáról, ezért a Közalapítvány a szakmai műhely előkészítésében közreműködő szakemberekkel közösen mind a hat konvergencia régióban egynapos rendezvényeket szervezett 2014 májusától júniusáig. A rendezvényekre a képzési programok, szakok fejlesztéséért és működtetéséért felelős vezető oktatókat, oktatásszervezőket, intézményi/kari vezetőket vártuk elsősorban.

<http://www.campushungary.hu/szakmai-tevekenysegek/pla/ects-pla>

PLA 4: KÖZÖS KÉPZÉSEK MAGYARORSZÁGON

2014. április 9-én huszonöt fő részvételével lezajlott a közös képzések elindításával, működtetésével és fenntartásával foglalkozó angol nyelvű szakértői műhely. A közös programok több felsőoktatási intézmény együttműködésével jönnek létre, és elvégzésükkel az adott programokon tanuló hallgatók kettős/többes vagy közös oklevelet és oklevélmellékletet kapnak. A hazai és nemzetközi szakértők részvételével lezajlott rendezvény célja a kölcsönös tudásmegosztáson alapuló közös gondolkodás, a jó gyakorlatok, felmerülő nehézségek és megoldási lehetőségek feltárása volt. A megszerzett tudást szélesebb közönség számára is elérhető lesz régiós képzések formájában.

A műhely során a meghívottak az akkreditáció, a tantervfejlesztés, a minőségbiztosítás és a menedzsment témakörökkel kapcsolatos előadásokat hallgattak, hogy utána a szakértők által moderált és facilitált brainstorming keretében vitathassák meg a közös képzéseket érintő egyéni és intézményi, valamint a hazai és nemzetközi tapasztalatokat.

Az elhangzott tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a hazai felsőoktatás egyik lehetséges kibontakozási iránya a külföldi hallgatók magyarországi képzési feltételeinek biztosítása. A kormány programjában szereplő mobilitási feladatok, a Tempus, az Erasmus +, a Campus Hungary és a Stipendium Hungaricum elősegítik a nemzetközi nyitást, a hallgatók és oktatók vonatkozásában egyaránt. Kívánatos volna, ha ez a képzési forma jobban elterjedne hazánkban.

<http://www.campushungary.hu/szakmai-tevekenysegek/pla/kozos-kepzesek-pla>

PLA 5: MINŐSÉGFEJLESZTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN – IDEGEN NYELVŰ KÉPZÉSEK

A PLA célja az volt, hogy hazai és külföldi szakértők bevonásával, kölcsönös tudásmegosztáson alapuló közös gondolkodás során feltárják, hogy az idegen nyelven folyó képzések minőségének fejlesztése milyen szempontok figyelembevételét és alkalmazását teszi szükségessé a képzőintézményekben. A PLA során a résztvevők az alábbi négy témát dolgozták fel:

- Nemzetközi oktatási környezet és a képzés, oktatás, tanulás nemzetközi világa
- Az idegen nyelven folyó képzések adminisztrációja, valamint a hallgatói támogatás speciális formái
- Idegen nyelvű képzések fejlesztése, beágyazása és működtetése, kihívásai és buktatói
- Az idegen nyelven folyó képzések minőségbiztosítása

A nemzetközi kitekintést Soós Anna, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektor-helyettesének előadása biztosította.

Tapasztalatok:

A PLA újszerű módszerére általában nyitottak az intézmények, de sajnos sokszor nem a témában leginkább jártas munkatársak vesznek részt ezeken. Minden műhelymunka során azt tapasztaltuk, hogy nagy az igény az intézmények részéről a közös gondolkodásra, a PLA-kon elindult folyamatok folytatására, fontosnak tartjuk a jövőben is ezt a fajta közös gondolkodás fenntartását.

<http://www.campushungary.hu/szakmai-tevekenysegek/pla/minosegfejlesztes-pla>

HALLGATÓKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

A Tempus Közalapítvány megbízásából elvégzett kutatás eredményei azt mutatják, hogy a hazai hallgatók alapvetően pozitívan látják saját intézményük nemzetközi mobilitásra tett törekvéseit, ugyanakkor ötfokozatú skálán közepesre értékelték mind az elérhető ösztöndíj-lehetőségek számát (3,55), mind pedig a külföldi ösztöndíj-lehetőségekről való tájékoztatást (3,46).¹

A felsőoktatási intézmények nemzetközi irodáinak munkatársai elmondták, hogy prioritásként kezelik a hallgatók tájékoztatását, melynek hagyományos módszerei (szórólapozás, plakátok kihelyezése, ETR/Neptun-körüzenet küldése) mellett a leghasznosabbnak a tanórákon vagy külön szervezett alkalmakon való személyes toborzás bizonyult.²

ÖSZTÖNDÍJAS BÖRZÉK

A Tempus Közalapítvány az ország több pontján helyi információs napokat szervezett a 2013 tavaszi és őszi, illetve a 2014 tavaszi és őszi szemeszterekben. A mobilitásról és az ösztöndíjakról szóló rendezvények helyszíneit a felsőoktatási intézmények adták. A börzék célja volt, hogy minél több diák, oktató és a felsőoktatásban dolgozó munkatárs tájékozódhasson az elérhető ösztöndíjprogramok részleteiről, másrészt hogy a fiatalok megtapasztalhassák, milyen élményekkel, lehetőségekkel és előnyökkel járhat egy külföldi ösztöndíj. Ennek érdekében a börzék programját úgy állítottuk össze, hogy azok a hasznos tudnivalók, gyakorlati tanácsok mellett a külföldi tartózkodás hangulatát, élményeit is közvetíteni tudják. A börzéken az ösztöndíjas konzultációk, szakmai műhelyek, volt Erasmus-hallgatók és frissen hazaérkezett Campus Hungary-ösztöndíjasok élménybeszámolói mellett számos esetben angol nyelvi készségfelmérő foglalkozások, idegen nyelvű bemutató órák és tréningek is helyet kaptak.

Az ösztöndíjas börze 2014 tavaszától oktatói szekciót is tartalmazott, ahol a résztvevők hasznos tippeket kaptak a jó pályázatok írásához, de szó esett arról is, hogy milyen szempontokra érdemes figyelni a felsőoktatási együttműködések, a közös képzések kialakítása során.

2013. február 14. Pécs, Pécsi Tudományegyetem, BTK-TTK Aula
2013. február 19. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Központi Épület
2013. február 21. Debrecen, Debreceni Egyetem Főépület, Díszudvar
2013. február 26. Győr, Széchenyi István Egyetem, Aula
2013. szeptember 24. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Központi Épület
2013. szeptember 27. Pécs, Zsolnay Kulturális Negyed (Kutatók Éjszakája)
2014. február 11. Győr, Széchenyi István Egyetem, Aula
2014. február 12. Pécs, Tudásközpont

1 Dr Malota Erzsébet (2014): Intézményi nemzetköziesítés és a nemzetköziesítést célzó kurzusok belföldi hallgatók szemével in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 2. kötet, Tempus Közalapítvány, Budapest, 75. o.

2 Dr Malota Erzsébet (2014): Intézményi nemzetköziesítés és a nemzetköziesítést célzó kurzusok belföldi hallgatók szemével, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 2. kötet, Tempus Közalapítvány, Budapest, 56. o.

2014. február 13. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Központi Épület
2014. február 19. Veszprém, Pannon Egyetem
2014. február 26. Szolnok, Szolnoki Főiskola
2014. március 13. Miskolc, Miskolci Egyetem, Előcsarnok és Díszaula
2014. szeptember 24. Szeged, Szegedi Tudományegyetem, Központi Épület
2014. szeptember 26. Pécs, Zsolnay Kulturális Negyed (Kutatók Éjszakája)

Győr

Miskolc

Szolnok

Veszprém

Pécs

Pécs

Szeged

Szeged

FESZTIVÁLOKON VALÓ MEGJELENÉSEK

Az Ösztöndíjas börzéken túl a Tempus Közalapítvány közvetlenebb hangulatú rendezvényeken is népszerűsítette a felsőoktatási mobilitást. A nyári fesztiválok érdeklődő fiataljai tájékoztatást kaphattak a Közalapítvány munkatársaitól a különböző ösztöndíj-lehetőségekről, és rövidebb, játékosabb formában ízelítőt kaphattak szakképzett trénerinktől a külföldi mobilitásra felkészítő interkulturális és személyes kompetenciafejlesztő hallgatói tréningekből.

2014. július 15-18. EFOTT, Miskolc
2014. július 24. Pont Ott Parti, Pécs és Budapest
2014. augusztus 11-18. Sziget Fesztivál, Budapest

Tapasztalatok

A koncentrált megjelenés és a megelőző kommunikáció minden alkalommal és helyszínen többszáz fős részvételt generált. Jellemző volt, hogy a diákok kevés előzetes ismerettel és általános érdeklődéssel jöttek, lehetőségeket kerestek, de sokan jöttek már konkrét pályázati kérdésekkel is. A legtöbben szakmai gyakorlati helyek után érdeklődtek. Hasznosnak bizonyult az *Ösztöndíjas útikalauz hallgatóknak* című szórólap, mely átfogóan magyarázza és mutatja meg, hogy mely mobilitási formák milyen ösztöndíjak által érhetőek el.

A személyes konzultáció hatékony formája az interaktív információcserének, ugyanakkor az idegen nyelven tartott előadások is népszerűek voltak. A kerekasztal-beszélgetésekben pedig tematikusan érintettük azokat a témákat, melyek a mobilitás tervezése, szervezése, lebonyolítása során saját tapasztalat alapján hasznosíthatóak lehetnek bárki számára.

A saját élmény bemutatása nagyon fontos, így a rendezvények látványos eleme volt a fényképek, kisfilmek megosztása a börzék és fesztiválok ideje alatt.

Nagy népszerűségnek örvendtek a játékos minitréningek, melyek – rámutatva és fejlesztve számos készségükre – a kiutazásra készítették fel a jelentkezőket.

Sziget Fesztivál

HALLGATÓI TRÉNINGEK

A felsőoktatási mobilitást vizsgáló kutatások alapján a vidéki egyetemek és főiskolák hallgatóinak érdeklődése csereprogramok iránt jelentősen elmarad a Közép-magyarországi régióhoz képest. Ezt a jelenséget támasztja alá a Tempus Közalapítvány megbízásából készített kutatás, mely szerint a kimenő hallgatók 61%-a közép-magyarországi felsőoktatási intézményben tanult.³ Az adatok alapján sok esetben a nyelvtudásukat érzik elégtelennek a hallgatók, másokat az ismeretlentől való félelem tart vissza. Ezen bizonytalan hallgatók ösztönzése, illetve a már jelentkező hallgatók felkészítése céljából szerveztünk hallgatói tréningeket három szemeszteren keresztül a 2013-2014-es projektévekben.

A tréningek lebonyolítása két szinten zajlott. Első felhívásunkra olyan tapasztalt szakemberek jelentkezését vártuk, akik az adott tréninghez kapcsolódó szakterületen sokéves tréneri és oktatási gyakorlattal, valamint tananyag-kidolgozási tapasztalattal rendelkeztek. A kiválasztott oktatók a megadott szempontok alapján kidolgozták a tréningek tananyagát, melyet egy felkészítő képzés (képzők képzése) során adtak át hat-hat trénerpárnak.

A párhuzamosan megjelentetett második felhívásunkkal tapasztalt trénereket és nyelvtanárokat kerestünk a hat vidéki régióból, akik később az oktatók által összeállított tananyagot egy négynapos felkészítő képzésen elsajátították, a tananyag alapján pedig három alkalommal megtartották a régiós tréningeket a következő témakörökben:

A Nyelvi készségek felmérését azoknak a hallgatóknak szántuk, akiket eddig a nyelvtudásukkal kapcsolatos bizonytalanság tartott vissza attól, hogy jelentkezzenek nemzetközi csereprogramra. A háromórás programon a résztvevők következmény és vizsgadrukk nélkül tesztelheték angoltudásukat. A felmérés rávilágított azokra a nyelvi készségekre, amelyek szükségesek a külföldi tanuláshoz, a hallgatók pedig írásos visszajelzést kaptak a fejlesztendő idegen nyelvi kompetenciáikról.

A Személyes kompetenciát fejlesztő tréning lehetőséget adott arra, hogy a hallgatók felkészüljenek a külföldi tanulmányút, illetve szakmai gyakorlat során előforduló nehézségekre a személyes kompetenciáik fejlesztése által. A hatórás tréning egyebek mellett fejlesztette a helyzet-felismerési és önkifejező képességet, az érdekérvényesítő képességet, az empátiát, a konfliktuskezelő és a kooperációs készséget is. Emellett erősítette az önbizalom- és egyéb életpálya-építési kompetenciákat is, valamint fejlesztette a kommunikatív és együttélési képességeket is.

A Motivációs „túlélő” tréning a leendő ösztöndíjasoknak nyújtott segítséget a külföldi tanulmányaik megtervezéséhez: a kinttartózkodás előkészítéséhez, majd annak „túléléséhez” kaptak hasznos gyakorlati tanácsokat. A tréning célja továbbá azoknak a hallgatóknak a támogatása és motiválása volt, akik még nem rendelkeznek külföldi tapasztalatokkal.

Az **Interkulturális tréning** során a trénerek játékos formában készítették fel a hallgatókat többek között a külföldi környezetben várható interkulturális különbségekből adódó félreértések lehetőségére, az interkulturális sokk érzésére, illetve ennek kezelésére. Emellett ráirányította a figyelmet a „kulturális szemüveg” jelenségére, melyen keresztül érzékeljük a világot. A tréning célja volt, hogy megkönnyítse a kiutazó hallgatók boldogulását külföldön,

³ Dr Malota Erzsébet (2014): Személyes és interkulturális kompetenciák, a külföldi mobilitással kapcsolatos motivációs, felkészültség és tapasztalatok a belföldi hallgatók körében, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 2. kötet, Tempus Közalapítvány, Budapest, 107. o.

Tréningjeinknek helyet biztosító intézmények:

Debreceni Egyetem

Eszterházy Károly Főiskola

Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája

Kaposvári Egyetem

Károly Róbert Főiskola

Miskolci Egyetem

Nyíregyházi Főiskola

Nyugat-magyarországi Egyetem

Óbudai Egyetem, Alba Régia Műszaki Kar

Pannon Egyetem

Pécsi Tudományegyetem

Széchenyi István Egyetem

Szegedi Tudományegyetem

Szolnoki Főiskola

Visszajelzések a hallgatóktól

- Összességében nekem tetszett a program, sok olyan információval szolgált, amire fel kell majd készülnöm, ha kimegyek külföldre tanulni vagy dolgozni.
- Élveztem a programot, tetszett, hogy interaktív volt.
- Külföldi előadó is volt a tréningen, ami szerintem jó dolog egy ilyen program során.
- A program nagyon jó esély, és csak ajánlani tudom, mert az élet ritkán tartogat ilyen lehetőségeket a hallgatók számára.
- Így tovább, minél többet!
- Jó ötletnek tartom ezeket a tréningeket, sokat segít a kiutazóknak.
- A tréning jól szervezett volt, a tanárok felkészültek voltak, a feladatsort jól összeállították, a kiküldött értékelés alapos volt.
- Nagyon élveztem a tréninget. Hasonló területekre jelentkeztem mesterszakra: a tréning is megerősített a választásomban.

MOBILITÁSI ÓRA – KÜLFÖLD, ÖSZTÖNDÍJ, ÉLMÉNY

A TKA kutatása alapján⁴ a mobilitási ösztöndíjjal külföldön tanult hallgatók 99%-a inkább javasolná vagy mindenképpen javasolná másoknak a külföldi tanulást.

A külföldi tanulmányi ösztöndíjra való felkészülést nem lehet elég hamar elkezdni. Hasznos, ha már középiskolában értesül az ember a különböző pályázási lehetőségekről, és elültetik a fejében a gondolatot, hogy ez nemcsak egy nagyon hasznos tapasztalat a későbbi munkakereséshez, hanem életre szóló élmény is, amelyet vétek kihagyni. Mind-ezeket szem előtt tartva hirdettük meg a „Mobilitási óra – külföld, ösztöndíj, élmény” című előadássorozatot, mely immáron harmadik féléve zajlik sikeresen.

⁴ Dr Malota Erzsébet (2014): Személyes és interkulturális kompetenciák, a külföldi mobilitással kapcsolatos motivációs, felkészültség és tapasztalatok a belföldi hallgatók körében, in *A felsőoktatási mobilitást akadályozó és ösztönző tényezők Magyarországon*, 2. kötet, Tempus Közalapítvány, Budapest, 143. o.

A TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY ÁLTAL SZERVEZETT HALLGATÓI TRÉNINGEK SZÁMOKBAN

Összesen

734 hallgató a tréningeken

12 vidéki felsőoktatási intézményből

A résztvevői visszajelzések alapján

a tréningek átlagosan

elégedettségi szintet értek el

a résztvevők közel

ajánlaná a tréninget másnak is

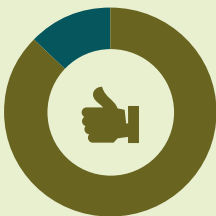
Utánkövetés

a kitöltők 63%-a jelentkezett külföldi mobilitásra a tréninget követően, vagy a közeljövőben tervezi azt

a tréningen elsajátított tudás a kitöltők mintegy 70%-a szerint többnyire vagy teljes mértékben hasznosult

a kitöltők 87%-a részt venne a jövőben hasonló tréningben

A hallgatói tréningek a Tempus Közalapítvány koordinálásával a Campus Hungary Programban 2013 szeptemberétől 2014 decemberéig zajlottak, az utánkövetést 2015 áprilisában végeztük.

A projekt megvalósításához olyan hallgatók jelentkezését vártuk, akik korábban külföldi részképzésben vagy szakmai gyakorlaton vettek részt, és szívesen mesélnek élményeikről vidéki középiskolák diákjainak. A felhívásunkra első félévben 75 alumnus jelentkezett, majd ez a szám a következő félévben 92-re emelkedett, a harmadik félévben pedig 108 lelkes jelentkező közül választottuk ki azt a legrátermettebb harminc fiatalt, akik később minimum két előadást tartottak meg rendhagyó osztályfőnöki vagy idegen nyelvi óra keretében.

Egy 45 perces előadás megtartása nem könnyű feladat, főként, ha egy osztálynyi tizénekes szem szűkeződik az emberre. Ezért is szerveztünk a kiválasztott hallgatók számára egy egynapos, nem formális tanulási eszközöket alkalmazó módszertani felkészítést. A felkészítő tréninget mindhárom alkalommal Kovács Vanda tréner tartotta, aki rutinosan vezette rá a fiatalokat arra, hogy az előadásvázlatba megfelelő mennyiségben kerüljön élménybeszámoló, információátadás, fűszerként pedig humor és kreativitás. Mindezek mellett a hallgatók előadástechnikai felkészítést is kaptak, közös ötleteléssel pedig a mai középiskolások célcsoportjának jellemzőit és az őket érdeklő kérdéseket is sikerült összegyűjteni, felkészülve ezzel az óra lehetséges nehézségeire is. A tréning szüneteiben közös élménymegosztásra is volt alkalom, hisz a volt ösztöndíjasok emlékében még mindig elevenen éltek a külföldi élmények, melyeknél jobb közösségformáló erőt keresve sem találni.

A tréning után az előadások megtartása következett, melyeket szabadon választott vidéki középiskolákban tarthattak meg a felkészült előadók. Volt, aki a saját iskoláját választotta helyszíneként, de akadtak olyanok is, akik számukra ismeretlen gimnáziumot is felkerestek, ahol lehetőséget biztosítottak nekik a Mobilitási óra megtartására.

Felkészítő tréning

Tapasztalatok

A középiskolák hozzáállásáról elmondható, hogy kifejezetten pozitívan viszonyultak a megkeresésekhez. Általánosságban jellemző, hogy a középiskolák számára fontos, hogy diákjaik a felsőoktatásba kerülve tisztában legyenek a külföldi mobilitási ösztöndíj-lehetőségekkel, hisz statisztikák igazolják, hogy a nemzetközi tanulmányi vagy szakmai tapasztalattal rendelkező diplomások jóval előnyösebb helyzetből indulnak a munkaerőpiacon.

Az előadást megtartó hallgatók beszámolóí alapján a végzős középiskolások az esetek nagy részében érdeklődőek a külföldi ösztöndíj-lehetőségekkel kapcsolatban, és az előadások közben és után is sok kérdést tesznek fel. Az ily módon sikeres előadások megtartása pedig amellet, hogy hasznos a mobilitási programok népszerűsítésében, kellemes élmény is marad a hallgatók számára.

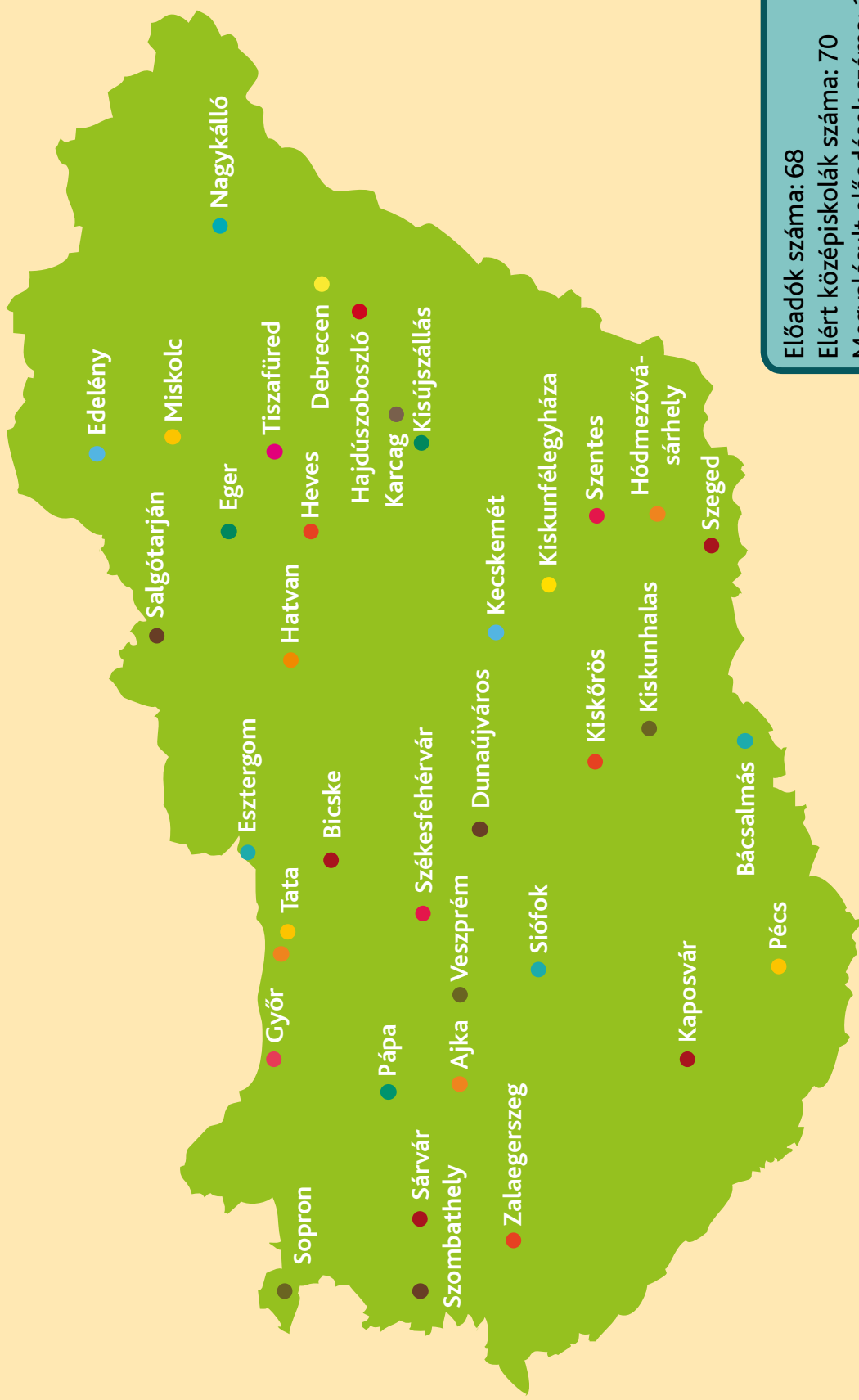
Adatok	
előadók száma	68
elért középiskolák száma:	70
megvalósult előadások száma:	154
elért diákok száma:	4353

Városok (összesen 36)

Ajka, Bácsalmás, Bicske, Debrecen, Dunaújváros, Edelény, Eger, Esztergom, Győr, Hajdúszoboszló, Hatvan, Heves, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Karcag, Kecskemét, Kiskőrös, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kisújszállás, Miskolc, Nagykálló, Pápa, Pécs, Salgótarján, Sárvár, Siófok, Szeged, Székesfehérvár, Szentes, Szombathely, Tata, Tiszafüred, Veszprém, Zalaegerszeg

Felkészítő tréning

Előadók száma: 68

Elért középiskolák száma: 70

Megvalósult előadások száma: 154

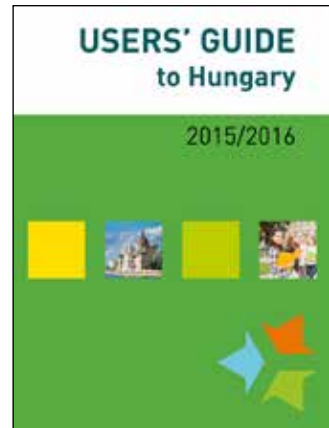
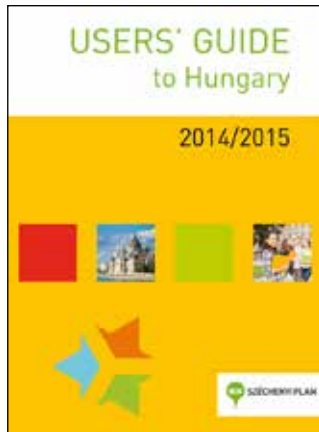
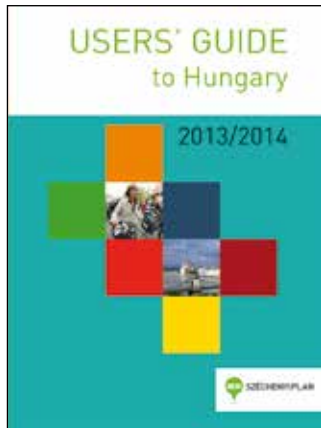
Elért diákok száma: 4353

Összesen 36 városban

Mobilitási órák országsszerte 2014-2015-ben

KIADVÁNYOK, HONLAP

USERS' GUIDE TO HUNGARY

Az évente frissített, angol nyelvű kiadvány célja, hogy hasznos információkkal szolgáljon olyan külföldi diákoknak, tanároknak vagy kutatóknak, akik azt tervezik, hogy Magyarországra jönnek tanulni, tanítani vagy kutatási tevékenységet folytatni. A Guide többek közt bepillantást nyújt a mindennapi életbe, tanácsokat ad az utazás előtti ügyintézéshez, bemutatja a magyar oktatási rendszert, az ösztöndíj-lehetőségeket, valamint a leghíresebb magyar látnivalókat.

A FELSOÓKTATÁSI MOBILITÁST AKADÁLYOZÓ ÉS ÖSZTÖNZŐ TÉNYEZŐK MAGYARORSZÁGON 1-2.

A kétkötetes kiadvány első kötete rendszerszinten vizsgálja a magyar felsőoktatás versenyképességét, illetve elemzi az egyik legjelentősebb mobilitást támogató rendszert, az ECTS-t. A második kötet már az intézményi tényezőket veszi vizsgálat alá, és egyéni ösztöndíjas szinten is kísérletet tesz a mobilitás alatt tapasztalható kompetenciafejlődésnek, valamint a mobilitással kapcsolatos elégedettségnek leírására.

HUNGARIAN RESEARCH DIRECTORY

A kiadvány célja, hogy összegyűjtve, egy helyen közölje a magyarországi kutatóintézetekről és K+F orientált vállalatokról angol nyelven elérhető információkat.

STUDY IN HUNGARY HONLAP

Az európai felsőoktatási piac országainak hasonló honlapjait áttekintve szükségesnek láttuk a korábban a Tempus Közalapítvány angol honlapjának aloldalaként működő studyinhungary.hu honlap önálló arculattal történő megújítását. A cél egy attraktív és hasznos honlap kialakítása volt a magyar felsőoktatásról, amely előkelő helyen jelenik meg az internetes kereséskor. A megújult honlap a magyarországi tanulási, kutatási, oktatási, együttműködési lehetőségek iránt érdeklődő külföldi hallgatók, oktatók és kutatók számára tartalmaz hasznos információkat a célcsoport fogyasztási szokásaihoz illeszkedő módon. A honlap több adatbázis összekapcsolásával egyszerű és gyors keresést tesz lehetővé a magyar felsőoktatási intézmények és képzési programok között. A magyar felsőoktatási adminisztrátorai egyszerűen, programozói tudás nélkül tudnak híreket feltölteni és saját intézményi profiljukat szerkeszteni.

www.studyinhungary.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE